

**STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO
GMINY PIECKI**

**KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
(TEKST JEDNOLITY)**

- tekst wyróżniony czcionką Arial 12 stanowi dotychczasową treść pozostawioną w dokumencie studium

- tekst wyróżniony czcionką Times New Roman 12 kursywą stanowi zmianę w treści dokumentu studium

- tekst wyróżniony czcionką Times New Roman koloru czerwonego stanowi zmianę w treści dokumentu studium wprowadzoną w związku z realizacją uchwały Nr XXX/185/21 Rady Gminy Piecki z dnia 19 kwietnia 2021 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Piecki

~~Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr XI/90/15. Rady Gminy Piecki z dnia 25 listopada 2015 r. w sprawie uchwalenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Piecki~~

Załącznik Nr 2 do Uchwały Nr Rady Gminy Piecki z dnia ... r. w sprawie uchwalenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Piecki

SPIS TREŚCI

Zespół autorski

Wstęp.

Zakres uwzględnienia uwag zgłoszonych w trakcie opiniowania.

- 1. Kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów, w tym wynikające z audytu krajobrazowego, uwzględniające bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę.*
- 2. Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny przeznaczone pod zabudowę oraz wyłączone spod zabudowy, uwzględniające bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę.*
- 3. Obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego i uzdrowisk.*
- 4. Obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej.*
- 5. Kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej.*
- 6. Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym.*
- 7. Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa.*
- 8. Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, a także obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m² oraz obszary przestrzeni publicznej.*
- 9. Obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne.*
- 10. Kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej.*
- 11. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią oraz obszary osuwania się mas ziemnych.*
- 12. Obiekty lub obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny.*
- 13. Obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych oraz obowiązujące na nich ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej, zgodnie z przepisami ustawy z dnia*

7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady (Dz. U. Nr 41, poz. 412 oraz z 2002 r. Nr 113, poz. 984 i Nr 153, poz. 1271, Dz. U. z 2015 r. poz.2120).

14. Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji ~~lub~~ rekultywacji, remediacji, obszary zdegradowane

15. ~~Granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych.~~ Granice terenu zamkniętego i jego strefy ochronnej, w tym stref ochronnych wynikających z decyzji lokalizacyjnych wydanych przez Komisję Planowania przy Radzie Ministrów w związku z realizacją inwestycji w zakresie obronności i bezpieczeństwa państwa

16. Uzasadnienie przyjętych rozwiązań i synteza ustaleń projektu zmiany studium

ZESPÓŁ AUTORSKI (I edycja)

GŁÓWNY PROJEKTANT:

mgr inż. arch. Kazimierz Grządka

Uprawnienia urbanistyczne nr 410/88

ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE:

mgr inż. Teresa Szymankiewicz –Szarejko

mgr Marta Gwiazdzińska

UWARUNKOWANIA SPOŁECZNE I DEMOGRAFIA:

Ekon.dypl. Bożena Kowalczyk

UWARUNKOWANIA PRZYRODNICZE:

mgr Zbigniew Zaprzelski

KOMUNIKACJA:

inż. Hanna Jędrasik

INFRASTRUKTURA TECHNICZNA:

mgr inż. Hanna Kurowska

mgr inż. Andrzej Kurowski

ELEKTROENERGETYKA

inż. Karol Więckowski

OPRACOWANIE GRAFICZNE:

Bożena Strzałkowska

Czesława Pawlikowska

ZESPÓŁ PROJEKTOWY ZMIANY STUDIUM:

Główny projektant

mgr inż. arch. Kazimierz Grządka

Uprawnienia urbanistyczne nr 410/88 Wpis na listę POIU nr G-078/2002

Zagospodarowanie przestrzenne

mgr Barbara Grządka

Uwarunkowania przyrodnicze, ekofizjografia, prognoza oddziaływania na środowisko

mgr Zbigniew Zaprzelski

mgr Łucja Krupińska

Infrastruktura techniczna

mgr inż. Hanna Kurowska

Komunikacja

mgr inż. Bożena Antonowicz

Dziedzictwo kulturowe, zabytki

dr Jacek Wysocki

**ZESPÓŁ PROJEKTOWY ZMIANY STUDIUM realizowanej w związku z uchwałą
Nr XXX/185/21 Rady Gminy Piecki z dnia 19 kwietnia 2021 r. :**

Główny projektant

mgr inż. Emilia Gałuszka-Wronka

Projektanci

mgr inż. Maciej Wronka

mgr inż. Marta Witkowska

Wstęp

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Piecki zostało uchwalone przez Radę Gminy Piecki uchwałą Nr XVIII/117/00 z dnia 30 września 2000 r. Rada Gminy Piecki podjęła uchwałę Nr LI/214/10 z dnia 8 lipca 2010 r. oraz uchwałę Nr LVI/246/10 z dnia 12 listopada 2010 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Piecki.

Zakres zmian w studium obejmuje:

1. Doprowadzenie zapisu studium do zgodności z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2003 r. Nr 80 poz. 717 z późniejszymi zmianami) oraz Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.

2. Dostosowanie formy zapisu studium do aktualnie obowiązujących przepisów prawa ujętych w odrębnych dokumentach.

3. Obecna zmiana studium sporządzona została zgodnie z obowiązującą ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Zawiera między innymi aktualną numerację dróg gminnych i powiatowych, aktualny wykaz zabytków wpisany do rejestru zabytków oraz wykaz stanowisk archeologicznych.

Nowy jednolity rysunek studium zawiera tereny przyszłego zainwestowania, które znajdowały się w studium uchwalonym w 2000 roku oraz tereny, które zostały wprowadzone do studium w ramach obecnej zmiany a dotyczą fragmentów zabudowy rekreacji indywidualnej oraz zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej.

Do kolejnej zmiany studium przystąpiono w związku z uchwałą Nr XXX/185/21 Rady Gminy Piecki z dnia 19 kwietnia 2021 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Piecki.

Obszar zmiany studium obejmuje działkę o numerze 226/4 w obrębie Nawiady. Celem zmiany studium jest ujawnienie, w jego treści oraz na załącznikach graficznych, udokumentowanego złoża kruszywa naturalnego „Nawiady I”. Ponadto, dokument studium został zaktualizowany i dostosowany do wymogów przepisów prawa obowiązujących na dzień sporządzenia zmiany studium.

1. Kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów, w tym wynikające z audytu krajobrazowego, uwzględniające bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę

Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę sporządzony na potrzeby studium, zawarty w części I dokumentu pn. „Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego”, wskazuje, iż na terenie gminy Piecki, w perspektywie do roku 2050, wystąpi potrzeba wyznaczania nowych terenów pod zabudowę mieszkaniową, usługową, rekreacyjną i produkcyjną, poza jednostkami osadniczymi o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej i wyznaczonymi w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, z uwagi na wzrastające zapotrzebowanie na tego rodzaju zabudowę i brak pokrycia tego zapotrzebowania aktualną chłonnością terenów.

Dla terenu województwa warmińsko-mazurskiego, w tym gminy Piecki, sejmik województwa nie uchwalił dotychczas audytu krajobrazowego, z którego wynikałyby kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów.

1.1. Kierunki społeczno-gospodarcze.

Istniejąca struktura przestrzenna gminy została wykształcona w oparciu o sieć osadniczą, naturalne warunki środowiska przyrodniczego (przestrzeń rolna i leśna) oraz sieć powiązań komunikacyjnych.

W oparciu o istniejącą strukturę przestrzenną gminy przyjmuje się następujące kierunki rozwoju:

- zrównowazony rozwój gminy w oparciu o rozwój funkcji rolnej, turystycznej, usług i aktywności gospodarczej,
- rozwój przetwórstwa rolno-spożywczego na bazie produktów wytwarzanych na obszarze gminy i terenów sąsiednich,
- wykorzystanie terenów cennych przyrodniczo do rozwoju funkcji usług turystycznych,
- poprawa warunków życia mieszkańców poprzez zwiększenie dostępności do usług, podniesienie standardu urządzeń infrastruktury społecznej oraz poprawa warunków mieszkaniowych.

1.2. Kierunki rozwoju infrastruktury technicznej i transportowej.

Dla rozwoju infrastruktury technicznej i transportowej przyjmuje się następujące kierunki rozwoju:

- rozbudowa istniejącego zbiorczego systemu oczyszczania ścieków komunalnych na terenach przewidzianych pod zainwestowanie,
- poprawa dostępności komunikacyjnej w celu zwiększenia atrakcyjności dla inwestorów oraz polepszenia dostępności do usług mieszkańcom gminy.

2. Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny przeznaczone pod zabudowę oraz tereny wyłączone spod zabudowy, uwzględniające bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę

Utrzymane zostają dotychczasowe kierunki rozwoju gminy oparte o podstawowe funkcje jak rolnictwo, turystyka, usługi i produkcja. Zgodnie z bilansem terenów przeznaczonych pod zabudowę na terenie gminy Piecki, wystąpi potrzeba wyznaczania nowych terenów pod zabudowę mieszkaniową, usługową, rekreacyjną i produkcyjną.

Wskazane tereny pod nową zabudowę są kontynuacją istniejącej zwartej zabudowy wsi, jak również uwzględniają wykonaną w 2014 roku inwentaryzację przyrodniczą dla tych

terenów. W obszarach zabudowy wsi przewiduje się również możliwość realizacji wszelkiego rodzaju usług związanych z ludnością, jako funkcje dopełniające: handlową, usługową, oświaty, sportu, kultury, rekreacji itp. Wymienione usługi mogą powstawać na działkach wydzielonych na ten cel lub być częścią budynku mieszkalnego. Dopuszcza się również lokalizację na tych terenach obiektów drobnego rzemiosła, składów, magazynów pod warunkiem by ich działalność nie stwarzała uciążliwości dla mieszkańców na sąsiednich terenach.

Nowe tereny wskazane do zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i rekreacji indywidualnej są kontynuacją już zabudowanych terenów o podobnej funkcji. Powierzchnia działki w nowej zabudowie nie powinna być mniejsza niż 1000,0 m², zaś intensywność zabudowy nie powinna przekroczyć 20 %. Nowe budynki pod względem architektury powinny nawiązywać do wyglądu tradycyjnego budownictwa wiejskiego na tym terenie. Bryła budynku oparta na rzucie prostokąta, wysokość dwie kondygnacje w tym druga kondygnacja w poddaszu, przykrycie dachem dwuspadowym symetrycznym o kącie nachylenia połaci dachowych w granicach 35° - 45°, wysokość budynku od poziomu terenu do kalenicy w granicach 8,0 – 9,0 m. Wskazane by materiałem pokrycia dachów była dachówka ceramiczna w kolorze czerwieni, która na tych terenach jest materiałem przeważającym. Wskazane jest kontynuowanie zdobnictwa, detali architektonicznych stosowanych w tradycyjnej wiejskiej zabudowie. Podstawowe materiały budowlane w elewacjach budynków to cegła, kamień, drewno, tynk.

Studium określa tereny, które powinny być wyłączone spod zabudowy. Do wymienionych terenów zalicza się budowę nowych dróg: w ciągu drogi krajowej Nr 59 na obejściu miejscowości Piecki, Nawiady, Mojtyny, Stare Kielbonki; w ciągu drogi krajowej Nr 58 na obejściu miejscowości Stare Kielbonki, Zgon.

Na terenach objętych formami ochrony na podstawie ustawy o ochronie przyrody tj. na terenie Mazurskiego Parku Krajobrazowego, obszarów Natura 2000, rezerwatów przyrody, Obszarów Chronionego Krajobrazu, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych, użytków ekologicznych obowiązują przepisy, które ograniczają możliwości zabudowy.

Rozporządzenie Nr 9 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 26 stycznia 2006 r. w sprawie Mazurskiego Parku Krajobrazowego w §3 ust 1 pkt. 7 wprowadza zakaz budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100,0 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych, z wątkiem obiektów służących turystyce wodnej, gospodarce wodnej lub rybackiej.

Uchwalony uchwałą Nr XIX/368/12 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 28 sierpnia 2012 r. Plan Ochrony Mazurskiego Parku Krajobrazowego wprowadza następujące ustalenia do studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego:

1. W zakresie kształtowania zabudowy i zagospodarowania na obszarze Parku:
 - 1) istniejące układy przestrzenne poszczególnych wsi oraz ich zabudowa powinny być zachowane i poddane kompleksowej rewaloryzacji, poprzez remonty i odbudowę zniszczonych obiektów na wzór historycznej zabudowy,
 - 2) nowe obiekty budowlane, powinny być lokalizowane na terenach zwartej zabudowy wsi, z zachowaniem istniejącej linii zabudowy i układem zabudowań w siedlisku oraz nawiązywać do architektury regionalnej południowych Mazur,
 - 3) wydawanie pozwoleń na budowę obiektów nowych i przebudowywanych powinno być uzależnione od właściwej architektury regionalnej wynikającej z historycznych i kulturowych uwarunkowań Mazur po zaopiniowaniu projektów przez Dyrektora Parku,
 - 4) na obszarze Parku nie dopuszcza się ustawiania przyczep kempingowych i innych obiektów o podobnych funkcjach i przeznaczeniu (np. samochodów

mieszkalnych, baraków, przenośnych domków, domków kampingowych, kontenerów) poza miejscami wyznaczonymi do tego celu zgodnie z ustawą z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach turystycznych (Dz. U. 2004 r. Nr 223, poz. 2268).

2. W zakresie zagospodarowania jednostek przestrzennych w odniesieniu do ustalonych stref przyrodniczo-krajobrazowych:
 - a) strefa „0” Zerowa, Rezerwatowa – obejmuje istniejące i projektowane rezerваты przyrody wraz z ich strefami buforowymi lub tereny o podobnie wysokich walorach przyrodniczych; w strefach „0” (Zerowych) obowiązuje zakaz wznoszenia nowych obiektów budowlanych,
 - b) strefa „IE” Pierwsza, Ekologiczna – obejmuje dużą część obszarów leśnych Parku, niektóre cenne przyrodniczo tereny rolnicze wraz z ich terenami zabudowanymi oraz cenniejsze tereny wodne; obszary tej strefy odgrywają bardzo ważną rolę w równowadze ekologicznej Parku, stanowiąc ostoję wielu rzadkich gatunków roślin i zwierząt; w strefach IE (Pierwszych Ekologicznych) obowiązuje zakaz wyznaczania nowych siedlisk budowlanych,
 - c) strefa „IK” Pierwsza, Krajobrazowa – obejmuje cenne pod względem krajobrazowym tereny Parku; nowe obiekty budowlane mogą być lokalizowane w strefie IK (Pierwszej Krajobrazowej) tylko wyjątkowo w przypadku ścisłego powiązania przestrzennego z już istniejącą zabudową w obrębie tej strefy,
 - d) strefa „II” Druga:
 - obejmuje część Parku o niższych wartościach przyrodniczych, w znacznej części tereny budownictwa wiejskiego i turystycznego; nowe obiekty budowlane w strefach II (Drugich) mogą być lokalizowane na terenach zwartej zabudowy wsi,
 - krajobraz tej strefy wymaga częściowego zrewaloryzowania poprzez przywracanie historycznej regionalnej architektury mazurskiej z użyciem takich materiałów budowlanych jak dachówka ceramiczna, czerwona cegła, drewno i kamień polny.

Rozporządzenie nr 158 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 19 XII 2008 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Otuliny Mazurskiego Parku Krajobrazowego-Zachód wprowadza zakaz lokalizowania obiektów budowlanych w pasie o szerokości 100,0 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej.

~~*Rozporządzenie powyższe straciło moc prawną z dniem wejścia w życie Uchwały nr VIII/206/15 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 24 czerwca 2015 r. w sprawie wyznaczenia Obszaru Chronionego Krajobrazu Otuliny Mazurskiego Parku Krajobrazowego-Zachód (Dz. Urz. Woj. W-M z dnia 24 lipca 2015 r., poz. 2747), lecz zgodnie z przepisem przejściowym (par. 8 tej Uchwały) obowiązuje w postępowaniu dotyczącym niniejszej zmiany Studium.*~~

Na rysunku studium wprowadzone zostały obszary zwartej zabudowy wsi na terenie Obszaru Chronionego Krajobrazu Otuliny Mazurskiego Parku Krajobrazowego – Zachód. Zgodnie z wymienionym Rozporządzeniem na terenach objętych zwartą zabudową nie obowiązuje zakaz lokalizowania obiektów budowlanych w pasie o szerokości 100,0 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych.

W zachodniej części gminy znajdują się obszary podlegające ochronie, jako zespoły przyrodniczo-krajobrazowe. Obecnie na tych obszarach obowiązują postanowienia Rozporządzeń Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z 2007 r. Są to:

1. Zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Jeziora Sorkwickie”, na obszarze, którego obowiązuje Rozporządzenie Nr 23 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 9 sierpnia 2007 r.

w sprawie zespołu przyrodniczo – krajobrazowego „Jeziora Sorkwickie”.

2. Zespół przyrodniczo – krajobrazowy „Rzeka Babant i Jezioro Białe”, na obszarze, którego obowiązuje Rozporządzenie Nr 26 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 9 sierpnia 2007 r. w sprawie zespołu przyrodniczo – krajobrazowego „Rzeka Babant i Jezioro Białe”, **zmienione Rozporządzeniem Nr 62 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 16 października 2008r.**

3. Zespół przyrodniczo – krajobrazowy „Zydrój”, na obszarze, którego obowiązuje Rozporządzenie Nr 24 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 9 sierpnia 2007 r. w sprawie zespołu przyrodniczo – krajobrazowego „Zydrój”.

Według wyżej wymienionych rozporządzeń szczególnym celem ochrony zespołów przyrodniczo-krajobrazowych jest zachowanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych terenów polodowcowych o zróżnicowanej rzeźbie i o szczególnych wartościach kulturowych. Rozporządzenia te ustalają między innymi zakaz zmiany sposobu użytkowania ziemi.

Wprowadzono do rysunku studium granice zwartej zabudowy wsi położonych w granicach Zespołów przyrodniczo-krajobrazowych. W granicach zwartej zabudowy wsi zakaz zmiany sposobu użytkowania ziemi może być niestosowany o ile przepisy dotyczące tych obszarów będą dopuszczały taką możliwość.

Na terenach objętych obszarami Natura 2000 Puszcza Piska i Ostoja Piska, zgodnie z art. 33 ustawy o ochronie przyrody zabrania się podejmowania działań mogących osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000 lub wpłynąć negatywnie na gatunki dla których został wyznaczony obszar Natura 2000, lub pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.

3. Obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego i uzdrowisk.

3.1. Prawne formy ochrony przyrody.

Obszary i obiekty objęte są ochroną prawną na terenie gminy na podstawie ustaw o ochronie przyrody, ustawie o lasach i o ochronie gruntów. Zagospodarowanie przestrzeni na tych obszarach powinno być zgodne z postanowieniami zawartymi w odpowiednich przepisach prawa ogólnego lub lokalnego.

3.1.1. Ostoje Natura 2000.

Obszar gminy Piecki wchodzi w skład ostoi przyrody będących istniejącymi lub potencjalnymi obszarami Natura 2000. Są to Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Puszcza Piska PLB280008, który swoim zasięgiem obejmuje cały obszar gminy oraz Obszar o znaczeniu dla Wspólnoty (Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk) Ostoja Piska PLH280048, obejmujący większość obszaru gminy – z wyjątkiem terenów głównie w środkowej i w północnej jej części. Ostoje ptasie w ramach sieci Natura 2000 zostały utworzone rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000, zmienionym rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 5 września 2007 r. (Dz. U. Nr 179 z 2007 r., poz. 1275), a następnie rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 27 października 2008 r. (Dz. U. Nr 198 z 2008 r.), **zmienionym rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. (Dz. U. Nr 25 z 2011).** Celem wyznaczenia ostoi jest ochrona populacji dziko występujących ptaków oraz utrzymanie ich siedlisk w niepogorszonym stanie.

Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000 Puszcza Piska na terenie gminy obejmuje obszar całej gminy. Na obszarze ostoi występuje co najmniej 37 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 12 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). Zagrożeniem jest niekontrolowana presja turystyczno-rekreacyjna, w tym presja osadnicza, zanieczyszczenie i eutrofizacja wód, naturalna sukcesja roślinności, możliwość gradacji kambiofagów - w wyniku klęski wiatrolomów, jaka dotknęła ten obszar w roku 2002.

Obszary silnie zurbanizowane nie spełniają generalnie kryteriów kwalifikacji do tego typu ostoi przyrody. Takim obszarem na terenie gminy Piecki jest miejscowość gminna Piecki. Postuluje się więc wyłączenie tej miejscowości z Obszaru Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000 Puszcza Piska.

Obszar o znaczeniu dla Wspólnoty (Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk) Ostoja Piska zajmuje na obszarze gminy Piecki tereny położone w jej części wschodniej oraz pas południowy i zachodni. Obejmuje swym zasięgiem głównie lasy Puszczy Piskiej oraz większość jezior gminy. Jest to obszar o wysokiej różnorodności biologicznej. Jest to ważna ostoja wydry, bobra i wilka. Szczególnie cenne są zachowane w naturalnym stanie zbiorowiska roślinne, zwłaszcza: grądu subkontynentalnego, naturalnych, dystroficznych zbiorników wodnych, torfowisk przejściowych i trzęsawisk, jezior eutroficznych oraz zbiorowisk ramienic w wodach mezotroficznych. Zagrożeniem może być intensyfikacja ruchu turystycznego i zwiększenie presji rekreacyjnej, a zwłaszcza lokalizacja domków letnich nad jeziorami. Podobnie zintensyfikowanie gospodarki leśnej, wędkarstwa, gospodarki rolnej. Teren ten jest także potencjalnie wrażliwy na obniżanie poziomu wód gruntowych.

3.1.2. Obszary Chronionego Krajobrazu.

Część terenów gminy Piecki znajduje się w obrębie obszaru chronionego krajobrazu. Jest to Obszar Chronionego Krajobrazu Otuliny MPK – Zachód. Obok funkcji ekologicznych i służących rozwojowi turystyki obszar ten spełnia funkcję otuliny w stosunku do obszaru Mazurskiego Parku Krajobrazowego. Tereny pozostające w jego granicach to głównie tereny zlokalizowane w pasie centralnym gminy, przebiegającym południkowo przez obszar gminy, obejmujące takie jeziora jak: Brejdyny, Wągiel, Nawiady, Mojtyny.

Na Obszarze Chronionego Krajobrazu Otuliny MPK – Zachód obowiązują postanowienia rozporządzenia Nr 158 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 19 grudnia 2008 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Otuliny MPK – Zachód.

~~*Rozporządzenie powyższe straciło moc prawną z dniem wejścia w życie Uchwały nr VIII/206/15 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 24 czerwca 2015 r. w sprawie wyznaczenia Obszaru Chronionego Krajobrazu Otuliny Mazurskiego Parku Krajobrazowego Zachód (Dz. Urz. Woj. W M z dnia 24 lipca 2015 r., poz. 2747), lecz zgodnie z przepisem przejściowym (par. 8 tej Uchwały) obowiązuje w postępowaniu dotyczącym niniejszej zmiany Studium.*~~

3.1.3. Rezerwaty przyrody.

Na obszarze gminy znajdują się następujące rezerwaty przyrody:

– Rezerwat torfowiskowy „Zakręt” o powierzchni 105 ha, utworzony dla zachowania obszaru morenowego, porośniętego lasem mieszanym, wśród którego znajdują się zarastające jeziorzka z pływającymi wyspami i przybrzeżne torfowiska z dobrze rozwiniętą roślinnością pierwotną. W części południowej rezerwatu znajdują się duże glazy narzutowe.

– Rezerwat leśny „Strzałowo” o powierzchni 14 ha, utworzony w roku 1958 w celach naukowych dla zachowania fragmentu lasu mieszanego. Przedmiotem ochrony jest drzewostan sosnowy z domieszką dębu, świerka i lipy.

- Rezerwat leśny „Królewska sosna” – powierzchnia 104 ha. Utworzony w roku 1959 dla zachowania drzewostanu o charakterze pierwotnym – naturalny las sosnowy z tzw. Sosną krutyńską lub mazurską. Drzewostan ten jest typowy dla Puszczy Piskiej. Znajduje się tu też szereg drzew o charakterze pomnikowym, m.in. „Królewska Sosna”, „Dąb nad Mokrem”.
- Rezerwat krajobrazowy „Krutynia” o powierzchni 273 ha. Utworzony został w 1983 roku. Przedmiotem ochrony są kresowe stanowiska zespołów leśnych, malowniczy odcinek rzeki Krutyni z interesującą i bogatą mikroflorą i mikrofauną oraz jezioro Krutyńskie z charakterystycznymi zespołami roślinności wodnej. **Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska utworzono rezerwat „Krutynia Górna” o powierzchni 271 ha. Celem ochrony rezerwatu jest ochrona biocenoz leśnych, wodnych i torfowiskowych związanych z doliną górnej Krutyni i jeziorem Krutyńskim oraz naturalnych cech krajobrazu.**
- Rezerwat leśny „Pierwos” w rejonie wsi Bobrówko o powierzchni 605 ha Utworzony został w 1987 roku dla ochrony naturalnych biocenoz leśnych, wodnych i torfowiskowych.
- *Do południowej granicy gminy przylega rezerwat ornitologiczny „Czaplisko-Ławny Lasek”, położony nad jeziorem Uplik.*

3.1.4. Użytki ekologiczne.

Na obszarze gminy znajduje się kilkanaście użytków ekologicznych.

- Najwcześniej utworzony został użytek ekologiczny „Zaułek” Ustanowiono go w 1992 roku na powierzchni 26,5 ha. Celem ochrony jest jezioro dystroficzne z torfowiskiem wysokim. Zlokalizowany jest na południowy zachód od Starych Kielbonek.
- W 1997 roku utworzony został użytek ekologiczny „Łąki Morysie”. Położony jest około 1,5 km na północ od Bobrówka, a przedmiotem ochrony są łąki śródleśne.
- W lipcu 1999 roku ustanowiony został rozporządzeniem nr 127 Wojewody Olsztyńskiego użytek ekologiczny o nazwie „Bażyna”. Użytek ustanowiony został ze względu na ochronę bardzo rzadkiej krzewinki – bażyny czarnej. Większość powierzchni użytku znajduje się na terenie gminy Mikołajki, a w gminie Piecki tylko 0,87 ha. *W 2009 roku nastąpiła zmiana aktu prawnego dotyczącego tego użytku i obecnie obowiązuje Rozporządzenie Wojewody Warmińsko-Mazurskiego nr 29 z 2009 roku (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. nr 105 poz. 1652 z 2009 r.).*
- *Obecnie obowiązuje szereg rozporządzeń Wojewody Warmińsko - Mazurskiego z dnia 30 lipca 2009 r., dotyczących poszczególnych użytków ekologicznych. Wśród form objętych ochroną, jako użytki ekologiczne dominują śródleśne jeziorka. Są to następujące użytki ekologiczne: Piekielko, Mały Róg, Ławny Lasek, Łabędzie, Kruczy Stawek, Kruczy Staw, Kruczek Mały, Kruczek, Klimontek, Klimont, Dziegciarek, Duży Róg. Obejmują one też użytki ekologiczne Bażyna, Łąki Morysie, Zaułek. W 2002 roku utworzono użytek ekologiczny Gajne, chroniący obszar wodnoblotny.*

3.1.5. Mazurski Park Krajobrazowy.

Powołany został w części olsztyńskiej uchwałą nr X/38/77 z 1977 roku Wojewódzkiej Rady Narodowej w Olsztynie. *Celem jego powołania jest ochrona wybitnych wartości przyrodniczych, historycznych i kulturowych oraz walorów krajobrazowych w celu zachowania i popularyzacji tych wartości.*

Teren MPK i jego otuliny obejmuje wschodnią część gminy Piecki. Obszary parku i jego otuliny - zostały podzielone na strefy o różnych walorach przyrodniczych i krajobrazowych. *Obecnie zasady zagospodarowania terenów MPK ogólnie dla całego*

Parku ustala rozporządzenie nr 9 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z 26 stycznia 2006 r. w sprawie Mazurskiego Parku Krajobrazowego.

Szczegółowe zasady zagospodarowania terenów MPK w poszczególnych wydzielonych strefach wprowadził Plan Ochrony Mazurskiego Parku Krajobrazowego, uchwalony uchwałą Nr XIX/368/12 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 28 sierpnia 2012 r.

3.1.6. Pomniki przyrody.

Na terenie gminy Piecki ochroną pomnikową objętych jest znaczna ilość drzew i kilka głazów. Są to pojedyncze drzewa lub ich zgrupowania położone w większości na terenach leśnych, przeważnie dęby i sosny. Najbardziej znane to „Królewska Sosna” i „Dąb nad Mokrem” w rezerwacie „Królewska sosna”, a także „Zakochana Para” – splecione dąb i sosna w leśnictwie Krutyń i tamże „Mazurski Dąb Bartny”, 2 dęby „Bracia Syjamscy” nad jez. Kołowin.

3.1.7. Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe.

Wojewoda Warmińsko – Mazurski rozporządzeniami z dnia 11 stycznia 2000 roku ustanowił na terenach zachodniej części gminy obszary chronione w formie zespołów przyrodniczo – krajobrazowych. Są to:

- Zespół przyrodniczo – krajobrazowy Jeziora Sorkwickie. Na terenie gminy Piecki obejmuje on tereny w rejonie jez. Dłużec.
- Zespół przyrodniczo – krajobrazowy Rzeka Babant i jezioro Białe. Na terenie gminy Piecki obejmuje on tereny w rejonie jezior: Białe, Gant i Krawno, do miejscowości Głógno, Rutkowo, Gant, Goleń, Machary, Babięta.
- Zespół przyrodniczo – krajobrazowy Zyzdrój. Na terenie gminy Piecki obejmuje on tereny w rejonie jeziora Zyzdrój Wielki, do miejscowości Babięta, Nowy Zyzdrój, Zyzdrojowy Piecek.

Obecnie na tych obszarach obowiązują postanowienia rozporządzeń Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z 2007 roku. Są to:

- Zespół przyrodniczo – krajobrazowy „Jeziora Sorkwickie”, na obszarze, którego obowiązuje Rozporządzenie Nr 23 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 9 sierpnia 2007 r. w sprawie zespołu przyrodniczo – krajobrazowego „Jeziora Sorkwickie”.
- Zespół przyrodniczo – krajobrazowy „Rzeka Babant i Jezioro Białe”, na obszarze, którego obowiązuje Rozporządzenie Nr 26 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 9 sierpnia 2007 r. w sprawie zespołu przyrodniczo – krajobrazowego „Rzeka Babant i Jezioro Białe”, **zmienione Rozporządzeniem Nr 62 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 16 października 2008r.**
- Zespół przyrodniczo – krajobrazowy „Zyzdrój”, na obszarze, którego obowiązuje Rozporządzenie Nr 24 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 9 sierpnia 2007 r. w sprawie zespołu przyrodniczo – krajobrazowego „Zyzdrój”.

Według wyżej wymienionych rozporządzeń szczególnym celem ochrony zespołów przyrodniczo-krajobrazowych jest zachowanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych terenów polodowcowych o zróżnicowanej rzeźbie i o szczególnych wartościach kulturowych. Rozporządzenia te ustalają między innymi zakaz zmiany sposobu użytkowania ziemi.

3.1.8. Uzdrowiska.

Walory uzdrowiskowe obszaru gminy wynikają z czystego powietrza oraz spodziewanego występowania wód mineralnych o znaczeniu leczniczym, a także torfu przydatnego do celów balneologicznych.

Część województwa, w której leży gmina Piecki określana jest jako obszar najbardziej perspektywny pod względem występowania wód mineralnych o znaczeniu leczniczym.

Z ogólnej budowy geologicznej rejonu wynika, że zalegania solanek o znaczeniu leczniczym i mineralizacji ogólnej rzędu 30-50 g/l można się spodziewać w osadach triasu, na głębokościach zbliżonych do 1 – 1,4 km. Spodziewać się należy wód mineralnych pospolitych, nadających się głównie do kąpeli leczniczych i rekreacyjnych.

Wśród ponad 100 złóż torfu, zalegających na obszarze gminy, można się spodziewać występowania złóż spełniających wymagania jakościowe i sanitarne torfu do celów balneologicznych. W innym przypadku torf do celów balneologicznych można dowozić ze złóż eksploatowanych także na obszarze województwa warmińsko-mazurskiego.

Do tej pory na obszarze gminy nie ustanowiono uzdrowisk.

Ze względu na walory mikroklimatyczne obszarów leśnych, a szczególnie borów sosnowych wzbogacających powietrze w olejki eteryczne i fitoncydy, powodujących znaczne wyciszenie prędkości wiatrów i zmniejszających dobowe amplitudy temperatury, predestynowanymi terenami do ustanowienia funkcji uzdrowiskowej są miejscowości położone wśród takich kompleksów leśnych. Taką miejscowością jest między innymi Krutyń.

3.2. Zagrożenia i ochrona środowiska przyrodniczego.

3.2.1. Wody powierzchniowe.

Jednym z podstawowych problemów jest stan czystości wód powierzchniowych i zagrożenie ich zanieczyszczenia. Wrażliwość wód powierzchniowych wynika z położenia obszaru gminy w zlewni jezior, które z natury mają niewielką zdolność do samooczyszczania - w porównaniu do wód płynących. Położenie w zlewni pojeziernej powoduje konieczność wysokiego stopnia oczyszczania ścieków. Powinno się też minimalizować dopływy substancji biogenych i organicznych z pól. Realizować to można między innymi poprzez tworzenie wzdłuż brzegów wód (szczególnie jezior) stref ochronnych z trwałej zieleni.

3.2.2. Wody podziemne.

Szczególnej ochrony wymagają użytkowe wody podziemne naturalnie słabo chronione przed przenikaniem zanieczyszczeń z powierzchni terenu. Według nowych map hydrogeologicznych Polski 1:50 000 na terenie gminy Piecki dotyczy to głównie rejonów miejscowości Piecki i byłego PGR Machary, gdzie wody podziemne mają wysoki stopień zagrożenia zanieczyszczeniami. Na większości pozostałej części obszarów gminy zagrożenia te określone są jako średnie – ich ochrona jest także konieczna, aczkolwiek mniej pilna.

Szczególnej ochrony wymaga też obszar charakteryzujący się szczególnie korzystnymi warunkami zaopatrzenia w wodę. Jest to sięgający na południowo-wschodni fragment gminy (w rejonie miejscowości Zgon i Rosocha) udokumentowany czwartorzędowy główny zbiornik wód podziemnych (GZWP) nr 216 Sandr Kurpie. Zagospodarowanie terenu w jego obrębie powinno być podporządkowane wymogom ochrony ilościowej i jakościowej wód podziemnych. W gminie Piecki na terenie GZWP nr 216 Sandr Kurpie nie występują udokumentowane złoża kopalin. Udokumentowane zasoby eksploatacyjne wód podziemnych ustalone w „Dokumentacji określającej warunki hydrogeologiczne dla ustanowienia stref ochronnych zbiornika wód podziemnych w utworach czwartorzędowych Sandr Kurpie – GZWP nr 216” na terenie gminy Piecki wynoszą $6,21 \text{ m}^3/\text{godz.}/\text{km}^2$.

3.2.3. Krajobraz.

Zagrożenie dla krajobrazu stanowią głównie mało estetyczne budowle. Powinno się dbać o odpowiedni wygląd architektoniczny wznoszonych budowli, których warunki architektoniczne zdefiniowane zostały w punkcie nr 1.

Ochrona krajobrazu powinna polegać także na wzmacnianiu jego heterogenności – mozaiki ekosystemów rolnych i leśnych, ze wzrostem udziału śródpolnych zadrzewień.

Ważnym elementem krajobrazu, który powinien być chroniony i zachowany są zadrzewienia wzdłuż dróg oraz w sąsiedztwie brzegów jezior, rzek i innych zbiorników wodnych. Należy zachować naturalne zbiorniki wodne, obszary wodno-błotne oraz nie dopuszczać do dokonywania zmian stosunków wodnych. Wymienione działania łącznie z ustaleniami w odniesieniu do architektury budynków i zagospodarowania działek mają na celu zachowanie walorów istniejącego krajobrazu.

3.2.4. Powietrze atmosferyczne.

Zagrożenie dla czystości powietrza atmosferycznego istnieje w zasadzie tylko w sezonie grzewczym w większych jednostkach osadniczych. W stosowanych systemach grzewczych zaleca się unikać paliwa emitującego duże ilości zanieczyszczeń, w tym głównie paliwa węglowego.

4. Obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej.

4.1. Rys historyczny.

Teren gminy Piecki położony jest na południowej rubieży obszaru Pojezierza Mazurskiego na styku z sandrową Równiną Kurpiowską, sięgającą sąsiedniej gminy Świętajno. Najstarsze ślady zasiedlenia tego obszaru sięgają schyłku okresu ostatniego zlodowacenia i datowane są na ok. 7-9 tys. lat p.n.e. Są one związane z penetracją grup ludności o typie gospodarki łowieckiej strefy tundrowej, gdzie żyły stada reniferów. Ludność ta identyfikowana przez archeologów, jako nosiciele tzw. „kultury świderskiej” zajmowała się eksploatacją tego gatunku zwierząt i wraz z ociepleniem się klimatu wywędrowała stąd na północ. W początkach holocenu, kiedy tereny młodoglacjalne zostały porośnięte przez lasy, były one penetrowane przez niewielkie grupy ludności zajmujących się polowaniami i zbieractwem runa leśnego, które zamieszkiwały krótkotrwale obozowiska na terenach piaszczystych nad rzekami i jeziorami. Ślady przebywania tych grup ludności mezolitycznej są bardzo nikle, w szczególności na terenie gminy, gdzie ze względu na fizjografię, przeważają gleby cięższe. Zarejestrowano je jedynie w południowej części gminy nad jeziorami. Podobnie nikle ślady pozostawiło po sobie osadnictwo z okresu neolitu i wczesnej epoki brązu. Nie wkraczało ono raczej na te tereny z powodu nie sprzyjających uprawie gleb jak również hodowli zwierząt. Niewielkie zintensyfikowanie osadnictwa na tym terenie obserwowane jest w epoce brązu, a w szczególności we wczesnej epoce żelaza. Ślady osadnictwa występują jednak nadal głównie w otoczeniu jezior w południowej części obszaru gminy, a jest to związane z ekspansją osadnictwa z terenów położonych bardziej na południe. Większa intensywność eksploatacji osadniczej tego terenu ma miejsce w okresie wpływów rzymskich (początek naszej ery), kiedy to dość intensywnie rozwija się w tym rejonie kultura Zachodniobałtyjska reprezentowana przez Grupę Olsztyńską i Kulturę Rogaczewską. Osadnictwo to na przełomie starożytności i średniowiecza ulega załamaniu i tworzy się na południowych rubieżach ziem pruskich strefa rozrzedzonego osadnictwa, nazywana „Galindią” – Ukrainą, - z czasem mylnie interpretowana, jako dawne terytorium plemienne Galindów.

Tereny te w okresie średniowiecza były stopniowo zasiedlane od północy przez ludność pruską, a od południa z terytorium Mazowsza przez słowian, jednakże nie były to skoordynowane akcje i nie nabrały zbyt dużej intensywności. Kolonizacja ta została przerwana przez Krzyżaków, którzy pod koniec XIII w. zakończyli podbój Prusów i na

wyludnionych południowych i wschodnich rubieżach swego terytorium pozostawili pasy puszczy pogranicznych.

W XIV w. rozpoczyna się kolonizacja niemiecka oparta na prawie chełmińskim. Niezależnie od tego Zakon wspiera akcję kolonizacyjną również z terenów Polski, ponieważ w czasie podboju włości pruskich ziemie te zostały całkowicie spustoszone. Nie miał, więc kto zagospodarować zdobytych ziem.

W ten sposób napłynęło na ten teren sporo osadników z Polski. Jednak na silniejszą falę osadników, Prusy będą czekać do XVI i XVII stulecia. W okresie tym osadnikami byli głównie chłopci z Mazowsza (Mazurzy) oraz litewscy z terenów graniczących z Prusami.

Puste ziemie zapewniały lepsze warunki ekonomiczne osadnikom, a władze pruskie nie zamierzały hamować tego zjawiska, ponieważ wpływało ono korzystnie na rozwój gospodarczy tych ziem. Proces ożywionego osadnictwa na tych ziemiach trwa do I rozbioru Polski. Teren gminy znalazł się w obrębie Prus Książęcych, a potem Królestwa Pruskiego. Przybywający tu osadnicy musieli przyjąć wyznanie protestanckie, a protestancki charakter terenu znalazł odzwierciedlenie w krajobrazie, czytelne do współczesności.

W 1724 roku król pruski Fryderyk Wilhelm wydał edykt zabraniający osiedlania się Polaków w Prusach. Ściąga on po osadników z terenów Niemiec, głównie z Brandenburgii (kolonizacja fryderycjańska).

I rozbiór Polski doprowadził do przyłączenia do królestwa pruskiego prawie całych Prus Królewskich i Warmii. Nastąpiły zmiany administracyjne. Fryderyk II utworzył powiaty i urzędy dominialne. Tak zwanym kamerom wojenno -skarbowym podlegali dzierżawcy domen, komisarze skarbowi i starostowie powiatowi.

Na początku XIX wieku z kamer wojenno-skarbowych utworzono regencje odpowiadające mniej więcej naszym województwom. Z obszaru dawnych Prus Książęcych i ziem polskich przyłączonych po I rozbiornie utworzono prowincję państwa pruskiego pod nazwą Prus Wschodnich składająca się z dwóch regencji Królewca i Gąbina. Teren gminy podlegał pod regencję w Królewcu.

Dalsze lata charakteryzowały się tłumieniem polskości na tych ziemiach. Władze Prus musiały jednak brać pod uwagę fakt, że tereny Prus Wschodnich to najslabiej rozwinięte tereny Rzeszy, przez co mało atrakcyjne dla potencjalnych kolonistów czy inwestorów. Nie pomagały preferencje dla osadników niemieckich, mieszkali tu głównie ubodzy Mazurzy. Na obszarze gminy znajdowały się 6 majątków wielkoobszarowych, po których w trzech przypadkach zostały zabudowania rezydencjonalne i folwarczne (Machary, Rutkowo, Czaszkowo), a w trzech jedynie resztki założeń rezydencjonalnych w postaci parków (Bieńki, Bredyny, Zdrojewo). Pozostałe miejscowości były wsiami chłopskimi.

Na początku XX wieku przez teren gminy została przeprowadzona linia kolejowa, która miała zaktywizować gospodarczo ten obszar, niestety po zniszczeniach II wojny światowej nie została już odbudowana, ale jej elementy w postaci infrastruktury kolejowej (nasypy, mosty, przepusty) są dotychczas czytelne w terenie, a część dawnych budynków kolejowych, również została zaadaptowana do nowych potrzeb (jak choćby siedziba gminy Piecki).

Ze względu na rolniczo-leśny charakter gminy, próbowano na tym terenie rozwijać różne formy działalności gospodarczej. Ich śladami są młyny w Babietach, Krutyńskim Piecku, młynarzędka w Nawiadach, resztki masarni w Nawiadach (komin), czy stalowy wiatrak w Krutyńni, a także pozostałości tartaku w Strzałowie.

Lata I wojny światowej zakończonej klęską Niemiec przyniosły na ten obszar także problemy narodowościowe. O przynależności państwowej Mazur miał zadecydować plebiscyt. Odbył się on w lipcu 1920 roku w czasie wojny polsko – bolszewickiej i zakończył pozytywnie dla Niemiec.

Nadal do II wojny światowej był to najuboższy i najslabiej zagospodarowany obszar w Niemiec. Słabe zaludnienie oraz najwyższa w Rzeszy lesistość, majątki junkierskie, prymitywna gospodarka rolna ubogich chłopów mazurskich nie dawały podstaw ekonomicznych do rozwoju gospodarczego tych terenów.

Działania wojenne na obszarze Prus Wschodnich rozpoczęły się dopiero w 1945 roku. Spowodowały one jednak olbrzymie zniszczenia, część miast i mniejszych miejscowości została całkowicie zniszczona, a majątki rozgrabione. Ponownie tereny te zostały prawie całkowicie wyludnione.

W okresie powojennym nadal tereny te charakteryzowały się niedoinwestowaniem, wielkoobszarowymi gospodarstwami rolnymi państwowymi oraz niewielkim ruchem budowlanym we wsiach.

Ze względu na charakter pokrycia gminy, to jest stosunkowo dużą lesistość, na jej terenie znajduje się kilka leśniczówek mających walory architektoniczne i historyczne. Interesujące architektonicznie są leśniczówki w Lipowie i Strzałowie, Dobrym Lasku, Krutyni, a ze względów historycznych najistotniejsza jest leśniczówka Pierślawek, w pobliżu Piecek, gdzie urodził się i mieszkał w dzieciństwie Ernst Wiechert. W leśniczówce znajduje się ekspozycja poświęcona temu wybitnemu pisarzowi, a na pobliskim ewangelickim cmentarzu leśnym spoczywają członkowie jego rodziny.

4.2. Charakterystyka budownictwa wiejskiego.

Cechą charakterystyczną chałupy mazurskiej z XVII wieku jest jednoizbowość. Pod wspólnym dachem występowały różne funkcje, mieszkalna, inwentarska i gospodarcza. Z tego okresu nie zachowały się jednak obiekty na terenie gminy, głównie, dlatego, że było to budownictwo drewniane. Już pod koniec XVII wieku powstają nowe domy o bardziej rozwiniętym układzie, przez wydzielenie nowych pomieszczeń typu komorowego w rogu izby lub przez dostawienie części inwentarskiej.

W XIX wieku powstają różne formy w budownictwie ludowym. Jest to okres największych zmian związanych z przebudową gospodarczą wsi. Część zagród przenoszona jest na kolonie, gdzie powstają nowe budynki.

Należy zaznaczyć, że tradycyjne budownictwo na Mazurach było budownictwem drewnianym. Duża ilość lasów, oraz powszechna wśród ludności wiejskiej umiejętność jego obróbki spowodowały, iż był to surowiec powszechnie stosowany. Uzupełniającymi surowcami były kamienie, glina, piasek oraz słoma lub trzcina, które były tu równie łatwo dostępne.

Charakterystyczne dla terenu Mazur jest budownictwo podcieniowe. Tylko w tym rejonie można spotkać domy z dachami dwuspadowymi oraz podcieniami, które zdobią jedną lub obydwie ściany szczytowe.

W drugiej połowie XIX wieku, a zwłaszcza po I wojnie światowej zaczyna zanikać budownictwo drewniane. Jako podstawowy materiał budowlany rozpowszechnia się cegła. Nowo powstałe formy jednak często nawiązują do rozwiniętej w owym czasie architektury drewnianej.

Należy dodać, że stosowanie cegły przez ludność wiejską było wymuszone przez władze pruskie, które wręcz zabraniały stawiania budynków drewnianych z powodów zagrożenia pożarowego. Z tego okresu na obszarze gminy zachowało się najwięcej obiektów zabytkowych budownictwa wiejskiego.

4.3. Wykaz obiektów zabytkowych podlegających ochronie.

Na terenie gminy Piecki znajdują się następujące obiekty zabytkowe wpisane do rejestru zabytków i proponowane do objęcia gminną ewidencją zabytków na podstawie spisu w Wojewódzkim Urzędzie Ochrony Zabytków w Olsztynie. Spis jest bardzo niekompletny. Konieczne jest pilne wykonanie gminnej ewidencji zabytków dla całego terenu gminy.

Obiekty architektury

Miejscowość	Nazwa obiektu, ulica, numer	Wpisane do Rejestru Zabytków data decyzji
1	2	3
<i>Babięta</i>	<ul style="list-style-type: none"> — młyn wodny, — chałupa nr 1, — chałupa nr 38, — schron bojowy SPL/27 — budynek mieszkalny 4 — budynek mieszkalny 5, — budynek mieszkalny 6 — budynek mieszkalny 10 — budynek mieszkalny 11 — budynek mieszkalny 12 — budynek mieszkalny 13 — budynek mieszkalny 15 — budynek mieszkalny 16 — budynek mieszkalny 17 — budynek mieszkalny 18 — budynek mieszkalny 22 — budynek mieszkalny 23 — budynek mieszkalny 25 — budynek mieszkalny 28 — budynek mieszkalny 33 — budynek mieszkalny 34 — budynek mieszkalny 35 — budynek mieszkalny 36 — budynek mieszkalny 39 	<ul style="list-style-type: none"> 16.12.97 9.05.89 9.05.89
<i>Bobrówko</i>	<ul style="list-style-type: none"> — budynek mieszkalny 2 — budynek mieszkalny 3 — budynek mieszkalny 4 — budynek mieszkalny 5 — budynek mieszkalny 6 — budynek mieszkalny 7 — budynek mieszkalny 8 — budynek mieszkalny 9 — budynek mieszkalny 11 — budynek mieszkalny 12 — budynek mieszkalny 13 — budynek mieszkalny 14 — budynek mieszkalny 15/1 — krzyże we wsi 	
<i>Bieńki</i>	<ul style="list-style-type: none"> — dom (dwojak), — obora spichlerz, 	<ul style="list-style-type: none"> 26.04.89 26.04.89

	— <i>park krajobrazowy</i>	<i>15.05.89</i>
<i>Brejdyny</i>	— <i>budynek mieszkalny 57</i>	<i>20.12.79</i>
	— <i>budynek mieszkalny 51</i>	
	— <i>zabudowa gosp. 51</i>	
	— <i>budynek mieszkalny 49</i>	
	— <i>zabudowa gosp. 49</i>	
	— <i>budynek mieszkalny 48</i>	
	— <i>zabudowa gosp. 48</i>	
	— <i>budynek mieszkalny 47</i>	
	— <i>zabudowa gosp. 47</i>	
	— <i>budynek mieszkalny 46</i>	
	— <i>zabudowa gosp. 46</i>	
	— <i>budynek mieszkalny 45</i>	
	— <i>zabudowa gosp. 45</i>	
	— <i>budynek mieszkalny 44</i>	
	— <i>zabudowa gosp. 44</i>	
	— <i>budynek mieszkalny 43</i>	
	— <i>budynek mieszkalny 60</i>	
	— <i>budynek mieszkalny 61</i>	
	— <i>budynek mieszkalny 62</i>	
	— <i>budynek mieszkalny 63</i>	
	— <i>budynek mieszkalny 1</i>	
	— <i>budynek gosp./stajnia 1</i>	
	— <i>budynek mieszkalny 2</i>	
	— <i>kapliczka</i>	
	— <i>budynek gosp. 10</i>	
	— <i>budynek gosp. 9</i>	
	— <i>budynek gosp. 8</i>	
	— <i>budynek gosp. 4</i>	
	— <i>szkoła</i>	
	— <i>budynek mieszkalny 28</i>	
	— <i>budynek mieszkalny 23</i>	
	— <i>budynek mieszkalny 37/2</i>	
	— <i>budynek gosp. 30</i>	
	— <i>budynek gosp. 36</i>	
	— <i>obora 36</i>	
	— <i>budynek mieszkalny 34</i>	
	— <i>budynek mieszkalny 18</i>	
	— <i>budynek mieszkalny 13</i>	
	— <i>budynek mieszkalny 17</i>	
	— <i>budynek mieszkalny 16</i>	
— <i>budynek mieszkalny 15</i>		
— <i>budynek mieszkalny 14</i>		
— <i>budynek mieszkalny 31</i>		
— <i>obora 31</i>		
— <i>budynek mieszkalny 24</i>		
— <i>budynek mieszkalny 25</i>		
— <i>budynek mieszkalny 26</i>		
— <i>budynek mieszkalny 55</i>		
— <i>budynek mieszkalny 56</i>		

	— <i>park</i>	
<i>Chostka</i>	— <i>budynek mieszkalny 1</i> — <i>budynek mieszkalny 2</i> — <i>budynek mieszkalny 3</i> — <i>budynek mieszkalny 4</i> — <i>budynek mieszkalny 5</i> — <i>budynek mieszkalny 8</i> — <i>obora 8</i> — <i>budynek mieszkalny 9</i>	
<i>Cierzpięty</i>	— <i>budynek mieszkalny 2</i> — <i>budynek mieszkalny 5</i> — <i>budynek mieszkalny 6</i> — <i>budynek mieszkalny 8</i> — <i>budynek mieszkalny 9</i> — <i>budynek mieszkalny 14</i> — <i>budynek mieszkalny 15</i> — <i>budynek mieszkalny 17</i> — <i>budynek mieszkalny 18</i> — <i>budynek mieszkalny 19</i> — <i>budynek mieszkalny 20</i> — <i>budynek mieszkalny 21</i> — <i>budynek mieszkalny 22</i> — <i>budynek mieszkalny 23</i> — <i>budynek mieszkalny 25</i> — <i>budynek mieszkalny 27</i> — <i>budynek mieszkalny 28</i> — <i>budynek mieszkalny 29</i> — <i>budynek mieszkalny 31</i> — <i>budynek mieszkalny 32</i> — <i>budynek mieszkalny 34</i> — <i>budynek mieszkalny 37</i> — <i>budynek mieszkalny 39</i> — <i>budynek mieszkalny 41</i>	
<i>Czaszkowo</i>	— <i>budynek mieszkalny 10</i> — <i>dwór</i> — <i>stajnia</i> — <i>obora</i> — <i>stodola</i> — <i>kuźnia</i>	
<i>Dłużee</i>	— <i>budynek mieszkalny 59</i> — <i>budynek mieszkalny 58</i> — <i>budynek mieszkalny 57</i> — <i>budynek mieszkalny 56</i> — <i>budynek mieszkalny 53</i> — <i>budynek mieszkalny 12</i> — <i>budynek mieszkalny 13</i> — <i>budynek mieszkalny 14</i> — <i>budynek mieszkalny 10</i> — <i>budynek mieszkalny 15</i> — <i>stodola 17</i>	

	<p>— <i>budynek mieszkalny 51</i> — <i>budynek mieszkalny 18</i> — <i>budynek mieszkalny 19</i> — <i>budynek mieszkalny 20</i> — <i>budynek mieszkalny 50</i> — <i>budynek mieszkalny 49</i> — <i>budynek mieszkalny 48</i> — <i>budynek mieszkalny 44</i> — <i>budynek mieszkalny 45</i> — <i>budynek mieszkalny 47</i> — <i>budynek mieszkalny 8</i> — <i>budynek mieszkalny 4</i> — <i>budynek mieszkalny 3</i> — <i>budynek mieszkalny 24</i> — <i>budynek mieszkalny 29</i> — <i>budynek mieszkalny 32</i> — <i>budynek mieszkalny 33</i> — <i>budynek mieszkalny 34</i> — <i>budynek mieszkalny 35</i> — <i>budynek mieszkalny 30</i> — <i>budynek mieszkalny 31</i> — <i>budynek mieszkalny 67</i> — <i>budynek mieszkalny 66</i> — <i>budynek mieszkalny 63</i> — <i>budynek mieszkalny 62</i> — <i>budynek mieszkalny 61</i> — <i>budynek mieszkalny 60</i></p>	
<i>Dobry Lasek</i>	<p>— <i>szkola nr 12;</i> — <i>domy nr: 1 drewniany 4 ćw. XIX w., 2 drewniany 4 ćw. XIX w., 3, 4 drewniany 4 ćw. XIX w., 6, 8 drewniany 4 ćw. XIX w., 9, 12, drewniany 1919 r., 17, murowany/drewniany pocz. XX w., 20, 21, 22, 23;</i> — <i>stodoły: przy domu nr: 1 drewniana pocz. XX w., 2 drewniana k. XIX w., 22 drewniana ok. 1910 r.; nr 6,</i> — <i>stodoło-obora przy domu nr 6 murowano/drewniana ok. 1928 r.;</i> — <i>leśniczówka obok domu nr 16 murowana.</i></p>	
<i>Dziarny</i>	<p>— <i>schron bojowy SPL/5 stanowisko bojowe do ognia czołowego</i></p>	
<i>Gant</i>	<p>— <i>budynek mieszkalny 4</i> — <i>budynek mieszkalny 2</i> — <i>budynek mieszkalny 1</i> — <i>budynek mieszkalny 5</i> — <i>budynek mieszkalny 6</i> — <i>budynek mieszkalny 10</i> — <i>budynek mieszkalny 13</i> — <i>zabudowa gospodarza 13</i> — <i>budynek mieszkalny 14</i></p>	

	— <i>budynek mieszkalny 18</i>	
<i>Głogno</i>	— <i>budynek mieszkalny 10</i> — <i>budynek mieszkalny 7</i> — <i>budynek mieszkalny 6</i> — <i>budynek mieszkalny 3</i> — <i>budynek mieszkalny 2</i> — <i>budynek mieszkalny 1</i>	
<i>Goleń</i>	— <i>budynek mieszkalny 6</i> — <i>budynek mieszkalny 18</i> — <i>budynek mieszkalny 9</i> <i>zespół folwarczny: 9</i> <i>dwór</i> <i>stajnia</i> <i>obora</i> <i>stodola</i> <i>kuźnia</i> — <i>budynek mieszkalny 8</i> — <i>budynek mieszkalny 13</i>	
<i>Jakubowo</i>	— <i>budynek mieszkalny 10</i> — <i>budynek mieszkalny 10a</i> — <i>budynek mieszkalny 13</i> — <i>budynek mieszkalny 14</i> — <i>budynek mieszkalny 15</i> — <i>zabudowania gosp. 15</i> — <i>budynek mieszkalny 23</i> — <i>budynek mieszkalny b.n.</i> — <i>budynek mieszkalny 7</i> — <i>budynek mieszkalny 26</i> — <i>zabudowania gosp. 26</i> — <i>budynek mieszkalny 23</i> — <i>zabudowania gosp. 23</i> — <i>budynek mieszkalny 19</i> — <i>budynek mieszkalny 20</i> — <i>budynek mieszkalny 17</i> — <i>zabudowania gosp. 17</i> — <i>budynek mieszkalny 16</i> — <i>zabudowania gosp. 16</i>	
<i>Jeleń</i>	— <i>dwór</i>	
<i>Jeziorko</i>	— <i>zespół zabudowań leśniczówki:</i> — <i>budynek mieszkalny</i> — <i>stajnia</i> — <i>stodola</i> — <i>bud. gosp. dawna pralnia</i>	4.10.2006
<i>Krawno</i>	— <i>budynek mieszkalny 7</i> — <i>budynek mieszkalny 5</i> — <i>obora</i> — <i>budynek mieszkalny 3</i>	
<i>Krutyn</i>	— <i>szkola murowana, pocz. XX w.;</i> — <i>poczta dawna stodola drewniana 4 ćw XIX w.;</i>	

	<ul style="list-style-type: none"> — <i>obora 24</i> — <i>budynek mieszkalny 25</i> — <i>budynek mieszkalny 22</i> — <i>budynek mieszkalny 21</i> — <i>budynek mieszkalny 16</i> — <i>budynek mieszkalny 17</i> — <i>budynek mieszkalny 18</i> — <i>budynek mieszkalny 19</i> — <i>budynek mieszkalny 9</i> — <i>budynek mieszkalny 10</i> — <i>budynek mieszkalny 11</i> — <i>budynek mieszkalny 12</i> — <i>budynek mieszkalny 7</i> — <i>budynek mieszkalny 6</i> — <i>budynek mieszkalny 5</i> — <i>obora 4</i> — <i>budynek mieszkalny 3</i> — <i>budynek mieszkalny 1</i> 	
<i>Krzywy Róg</i>	<ul style="list-style-type: none"> — <i>dwór</i> — <i>budynek gosp. 1</i> — <i>dom mieszkalny 4</i> 	
<i>Lipowo</i>	<ul style="list-style-type: none"> — <i>grodzisko</i> — <i>budynek mieszkalny 29</i> — <i>budynek mieszkalny 13</i> — <i>budynek mieszkalny 17</i> — <i>budynek mieszkalny 18</i> — <i>budynek mieszkalny 21</i> — <i>budynek mieszkalny 23</i> — <i>budynek mieszkalny 25</i> — <i>budynek mieszkalny 32</i> — <i>budynek mieszkalny 33</i> — <i>budynek mieszkalny 34</i> — <i>budynek mieszkalny 35</i> — <i>budynek mieszkalny 36</i> — <i>budynek mieszkalny 37</i> — <i>budynek mieszkalny 38</i> — <i>budynek mieszkalny 40</i> — <i>obora 41</i> — <i>budynek mieszkalny 42</i> — <i>budynek gosp. 42</i> — <i>budynek mieszkalny 43</i> — <i>budynek mieszkalny 46</i> — <i>stodola 46</i> — <i>budynek mieszkalny 48</i> — <i>budynek mieszkalny 49</i> — <i>budynek mieszkalny 50</i> — <i>budynek mieszkalny 51</i> — <i>budynek mieszkalny 52</i> — <i>budynek mieszkalny 55</i> — <i>budynek mieszkalny 56</i> 	<i>11.04.83</i>

	<ul style="list-style-type: none"> — <i>budynek mieszkalny 57</i> — <i>budynek mieszkalny 58</i> — <i>budynek mieszkalny 59</i> — <i>budynek mieszkalny 61</i> — <i>budynek mieszkalny 62</i> — <i>budynek mieszkalny 65</i> — <i>budynek mieszkalny 67</i> — <i>budynek mieszkalny 68</i> — <i>budynek mieszkalny 70</i> — <i>budynek mieszkalny 22</i> — <i>budynek mieszkalny 20</i> — <i>budynek mieszkalny 24</i> — <i>budynek mieszkalny 25</i> — <i>budynek mieszkalny 8</i> — <i>budynek mieszkalny 7</i> — <i>budynek mieszkalny 5</i> — <i>budynek mieszkalny 4</i> — <i>budynek mieszkalny 3</i> — <i>budynek mieszkalny 2</i> — <i>budynek mieszkalny 1</i> 	
<i>Machary</i>	<ul style="list-style-type: none"> — <i>budynek mieszkalny 23</i> — <i>obora 23</i> — <i>budynek mieszkalny 34</i> — <i>obora 34</i> — <i>budynek mieszkalny 35</i> — <i>budynek mieszkalny 39</i> — <i>obora 39</i> — <i>budynek mieszkalny 41</i> — <i>budynek mieszkalny 14</i> — <i>budynek mieszkalny 15</i> — <i>budynek mieszkalny 12</i> — <i>budynek mieszkalny 8</i> — <i>budynek mieszkalny 7</i> — <i>zespół dworsko – parkowy</i> 	
<i>Mojtyny</i>	<ul style="list-style-type: none"> — <i>chałupa nr 19</i> — <i>budynek mieszkalny 18</i> — <i>budynek mieszkalny 20</i> — <i>budynek mieszkalny 21</i> — <i>budynek mieszkalny 14</i> — <i>budynek mieszkalny 15</i> — <i>budynek mieszkalny 13</i> — <i>budynek mieszkalny 10</i> — <i>budynek mieszkalny 8</i> — <i>budynek mieszkalny 7</i> — <i>budynek mieszkalny 5</i> — <i>budynek mieszkalny 3</i> — <i>budynek mieszkalny 2</i> — <i>budynek mieszkalny 1</i> 	2.0589
<i>Nawiady</i>	— <i>kościół ewangelicko ausburski murowana, 1600 1603, wieża 1687 r.,</i>	2.05.89

	<p>— plebania ewangelicko-ausburska; zasadnieza szkoła rolnicza; szkoła dom nr 31; Klub Rolnika; sklep; przedszkole dom nr 43; biblioteka dom nr 44; młyn; komin po byłej masarni naprzeciw domu nr 75 murowana k. XIX w., młynarzówka obok domu nr 64; dom nr: 25, 37, 36, 41, 49, 50, 51, 56, 58, 59 drewniany 4 éw. XIX w., 61, 69, 71 drewniany 4 éw. XIX w., 64, 66, 76, 78, 79, 80, 81, 2, 4, 5, 6,- Budynek gospodarczy przy szkole dom nr 31 drewniano/murowany 1913 r., budynek gospodarczy przy domu nr: 36, 41, obora przy domu nr: 41, 79; stodoła przy domu nr 79, drewniana k. XIX w.-</p>	
Nowe Kielbonki	Budynek mieszkalny nr 2A, 3, 8, 10, 13,	
Nowy Zyzdrój	<p>— chałupa nr 6 chałupa nr 7 chałupa nr 12 budynek mieszkalny nr 5, 8, 15, 16, 17</p>	<p>2.0589 9.05.89</p>
Ostrów Pieckowski	— budynek mieszkalny nr 1, 3/4	
Piecki	<p>— kapliczka przydrożna kościół Matki Boskiej Różańcowej chałupa nr 3 budynek mieszkalny, Zwycięstwa nr: 52, 49, 48, 47, 46, 45, 42, 41 budynek mieszkalny, Spacerowa nr: 2, 3, 4, 5, 8, budynek mieszkalny, Łąkowa nr: 2 budynek banku Zwycięstwa zespół dworsko-folwarczny, dwór</p>	18.12.90
Piecki Pierślawek	— leśniczówka	7.0585
Prusinowo	<p>— budynek mieszkalny nr: 3, 4, 6, 7, 11, 13, 16, 17, 18, 19, 20, 22, 23, 26, 28 obora nr 22, 23</p>	
Rosocha	<p>— budynek mieszkalny 6/1 dwór 6 stodoła 6 stajnia 6 budynek mieszkalny nr 4 budynek mieszkalny nr 2</p>	

	— <i>budynek gosp. 2</i>	
<i>Rutkowo</i>	— <i>zespół folwarczny dom nr: 1 murowany ok. 1880 r., 2 murowany ok. 1886 r., 4 murowany 1872 r.</i> — <i>zespół folwarczny czworak nr 3 murowany 1912 r.,</i> — <i>zespół folwarczny budynek gospodarczy murowany k. XIX w.</i> — <i>zespół folwarczny obora murowana k. XIX w.,</i> — <i>zespół folwarczny ruiny stajni murowane k. XIX w.</i> — <i>zespół folwarczny stodoła drewniana k. XIX w.</i>	
<i>Stare Kielbonki</i>	— <i>chałupa nr 4</i> — <i>chałupa nr 11</i> — <i>chałupa nr 17</i> — <i>budynek mieszkalny nr 5, 7,</i> — <i>obora nr 7</i> — <i>budynek mieszkalny nr 9, 15, 16, 18, 19, 20, 29, 30, 31, 36, 37, 40, 46, 47, 48, 54,</i> — <i>budynek gosp. nr 17</i>	2.05.89 2.05.89 2.05.89
<i>Szklarnia</i>	— <i>budynek mieszkalny nr 4, 6, 7, 8, 9f, 9b/9e, 10, 13, 14, 17, 18, 19</i> — <i>spichlerz nr 9f</i>	
<i>Świnie Oko</i>	— <i>folwark myśliwski</i>	
<i>Wólka Prusinowska</i>	— <i>budynek mieszkalny nr 3, 4, 5</i>	
<i>Zakręt</i>	— <i>zespół folwarczny</i>	
<i>Zgon</i>	— <i>wiatrak stalowy</i> — <i>chałupa nr 17</i> — <i>chałupa nr 34</i> — <i>chałupa nr 37</i> — <i>budynek mieszkalny nr 55, 54, 53, 52, 50, 49, 48, 46, 49, 38, 36, 35, 32, 31, 30, 26, 25, 22, 20, 19, 16, 15, 14, 13, 12, 1</i>	16.05.80 2.05.89 9.05.89
<i>Zielony Lasek</i>	— <i>zespół młyna wodnego nr 3</i> — <i>budynek mieszkalny nr 30</i>	4.09.97
<i>Zydzrojowa Wola</i>	— <i>chałupa nr 1</i> — <i>budynek mieszkalny nr 7, 5, 2,</i> — <i>stodoła nr 2</i>	2.05.89
<i>Zydzrojowy Piecek</i>	— <i>budynek mieszkalny nr 2, 3, 4, 7, 9, 10</i>	
<i>Zabieniec</i>	— <i>budynek mieszkalny nr 1, 4, 5, 6</i>	

Wykaz zabytków nieruchomych na terenie gminy Piecki wpisanych do rejestru zabytków – stan na 30.06.2021 r.:

Miejscowość	Nazwa obiektu, ulica, numer	Numer rejestrowy	Data decyzji
1	2		3
Babięta	- dom nr 1, drewniany - dom nr 38, drewniany - zespół młyna wodnego: - młyn wodny, - dom, - urządzenia hydrotechniczne	4105 4106 3215	9.05.1989 9.05.1989 16.12.1997
Bieńki	- park dworski, XIX - zagroda, pocz. XX: - dom, - obora.	4123 4120 4119	15.05.1989 26.04.1989 26.04.1989
Brejdyny	- park dworski, XVII	3013	20.12.1979
Jeziorki	- zespół leśniczówki, pocz. XIX: - leśniczówka - stajnia - stodoła, drewn./mur. - pralnia, ob. garaż - działka z zadrzewieniem i aleją kasztanowców	A-2186	4.10.2006
Krutyń	- zespół budowlany leśniczówki Krutyń, 2 poł. XIX: - leśniczówka - budynek gospodarczy, szach. - budynek kuchni - szalet, drewn. - dom nr 20, pocz. XX - dom nr 26, pocz. XX - dom nr 31, pocz. XX - dom nr 40, pocz. XX - dom nr 52, pocz. XX - dom nr 53, drewn., pocz. XX - dom nr 54, drewn., pocz. XX - dom nr 61, drewn., pocz. XX - dom nr 65, drewn., pocz. XX - dom nr 66, drewn., po 1930 - dom nr 71, drewn., pocz. XX - stodoła, mur.-szach., pocz. XX	A-4695 4092 4093 4094 4095 4096 4097 4098 4100 4103 4101 4104 4102	7.05.2021 2.05.1989 2.05.1989 2.05.1989 2.05.1989 2.05.1989 9.05.1989 9.05.1989 2.05.1989 9.05.1989 1.12.1993 9.05.1989 9.05.1989
Mojtyny	- dom nr 19, drewn., pocz. XX	4048	2.05.1989
Nawiady	- kościół ewangelicko-augsburski, 1527, 1627 - cmentarz ewangelicko-augsburski, pocz. XIX	900 A-4448	5.08.1968 11.01.2007
Nowy Zyzdrój	- dom nr 6, drewn. - dom nr 7, drewn.	4085 4086	2.05.1989 2.05.1989
Piecki	- cmentarz ewangelicki, nieczynny, 2 poł. XIX - dom, ul. Zwycięstwa 3, drewn., 2 poł. XIX	A-4441 4147	11.12.2006 18.12.1990
Piersławek	- leśniczówka „Sosnówka”	3627	7.05.1985
Stare	- dom nr 4, drewn., k. XIX	4089	2.05.1989

Kielbonki	- dom nr 11, drewn., k. XIX	4090	2.05.1989 (nie istnieje)
	- dom nr 17, drewn., pocz. XX	4091	9.05.1989
Zgon	- dom nr 17, drewn., k. XIX	4107	2.05.1989
	- dom (chałupa) nr 33, drewn., 1 poł. XIX	A-3551	15.07.1982
	- stodoła-obora, drewn.	j.w.	j.w.
	- dom nr 34, drewn., poł. XIX	4108	2.05.1989
	- dom nr 37, drewn., 2 poł. XIX	3530	15.07.1982
	- pompownia z wiatrakiem, pocz. XX	3471	16.05.1980
Zielony Lasek	- cmentarz ewangelicki, nieczynny, 2 poł. XIX	A-4583	21.11.2011
	- zespół młyna, XIX-XX:	4338	21.11.2011
	- młyn		
	- budynek siłowni		
	- urządzenia hydrotechniczne		
- most drogowy			
Zyzdrojowa Wola	- dom, drewn., XIX/XX	4084	2.05.1989

Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://www.nid.pl/>

Zabytkowe cmentarze

L.p.	Miejscowość	Nazwa cmentarza	Pow. w ha	Nr ewidencyjny z rejestru zabytków
1.	Babięta	ewangelicki	0,23	
2.	Bieńki	ewangelicki	0,05	
3.	Bobrówko	ewangelicki	0,08	
4.	Brejdyny	ewangelicki	0,48	
5.	Brejdyny	ewangelicki	0,28	
6.	Brejdyny	ewangelicki	0,02	
7.	Cierzpięty	ewangelicki	0,54	
8.	Chostka	ewangelicki	0,04	
9.	Czaszkowo	ewangelicki	0,20	
10.	Czaszkowo	ewangelicki	0,20	
11.	Dłużec	ewangelicki	0,12	
12.	Dłużec	ewangelicki	0,29	
13.	Dobry Lasek	ewangelicki	0,22	
14.	Gajne	rodowy	0,05	
15.	Gant	ewangelicki	0,31	
16.	Goleń	ewangelicki	0,05	
17.	Goleń	ewangelicki	0,02	
18.	Goleń	ewangelicki	0,23	
19.	Jakubowo	ewangelicki	0,23	
20.	Jakubowo	ewangelicki	0,13	
21.	Jakubowo	ewangelicki	-	
22.	Jakubowo Zabieniec	ewangelicki	-	
23.	Krawno	ewangelicki	0,14	
24.	Krutyń	ewangelicki	0,78	
25.	Krutyń	ewangelicki	0,20	
26.	Krutyński Piecek	ewangelicki	-	
27.	Krutyński Piecek	ewangelicki	0,05	

28.	Lipowo	ewangelicki	0,46	
29.	Lipowo	ewangelicki	0,05	
30.	Lipowo	ewangelicki	0,25	
31.	Lipowo	ewangelicki	0,10	
32.	Lipowo Świnie Oko	ewangelicki	0,14	
33.	Ławny Lasek	ewangelicki	0,14	
34.	Machary	ewangelicki	0,35	
35.	Machary	ewangelicki	0,02	
36.	Mojtyny	ewangelicki	0,85	
37.	Mostek	ewangelicki	-	
38.	Nawiady	ewangelicki	0,89	11.01.2007
39.	Nowe Kielbonki	ewangelicki	0,13	
40.	Nowy Zyzdrój	ewangelicki	0,14	
41.	Piecki	komunalny	0,79	11.12.2006
42.	Piecki	ewangelicki	0,38	
43.	Piecki	ewangelicki	0,02	
44.	Piecki	ewangelicki	0,04	
45.	Piecki Zielony Lasek	rodowy	0,005	
46.	Pierśławek	ewangelicki	-	
47.	Prusinowo	ewangelicki	0,25	
48.	Rosocha	ewangelicki	0,18	
49.	Rosocha	ewangelicki	0,07	
50.	Rosocha	ewangelicki	0,11	
51.	Rutkowo	ewangelicki	0,24	
52.	Sosnówka Pierśławek	ewangelicki	0,01	
53.	Stare Kielbonki	ewangelicki	0,25	
54.	Szklarnia	ewangelicki	0,14	
55.	Szklarnia	ewangelicki	0,08	
56.	Uklanka	ewangelicki	-	
57.	Wólka Prusinowska	ewangelicki	0,12	
58.	Zakręt	ewangelicki	0,02	
59.	Zgon	ewangelicki	0,19	
60.	Zgon	ewangelicki	0,50	
61.	Zielony Lasek	ewangelicki		21.11.2011
62.	Zyzdrojowy Piecek	ewangelicki	0,12	
63.	Zyzdrojowa Wola	ewangelicki	0,2	

Parki zabytkowe

L.p.	Miejscowość	Nr ewidencyjny z rejestru zabytków
1	Bieńki	15.05.89
2	Brejdyny	15.05.89
3	Zdrojewo	

Stanowiska archeologiczne

6. *chronologia stanowiska: star – starożytność, ek – epoka kamienia, ne - neolit, eb - epoka brązu, weż - wczesna epoka żelaza, owr – okres wpływów rzymskich, owl – okres wędrówek ludów, wsr – wczesne średniowiecze, psr – późne średniowiecze, now – okres nowożytny*

7. rodzaj: + ślad osadnictwa, O osada, C cmentarzysko, G grodzisko, K kurhan, W wał,

<i>L.p.</i>	<i>Miejscowość</i>	<i>Nr w miejsc.</i>	<i>Nr Obsz. AZP</i>	<i>Nr na Obsz.</i>	<i>Chronologia</i>	<i>Rodzaj</i>
1	Lipowo	1	24-70	1	wsr	G
2	Gant	1	25-68	1	star	+
3	Gant	2	25-68	2	star wsr psr	+ O O
4	Dłużec	3	25-68	3	star now	+ +
5	Goleń	1	25-68	4	wesz	O
6	Goleń	2	25-68	5	star now	+ +
7	Machary	2	25-68	6	now	O
8	Machary	3	25-68	7	now	+
9	Machary	4	25-68	8	now	O
10	Machary	5	25-68	9	now	O
11	Machary	6	25-68	10	star	+
12	Machary	7	25-68	11	ek	+
13	Gant	3	25-68	12	now	+
14	Gant	4	25-68	13	now	+
15	Gant	5	25-68	14	star now	+ +
16	Gant	6	25-68	15	now	O
17	Gant	7	25-68	16	owr	+
18	Gant	8	25-68	17	star	+
19	Gant	9	25-68	18	star	+
20	Głogno	1	25-68	19	owr	+
21	Machary	8	25-68	20	owr	+
22	Piecki	1	25-69	1	star	+
23	Piecki	2	25-69	2	star	+
24	Cierzpięty	1	25-69	3	star	+
25	Nawiady	1	25-69	4	star	+
26	Cierzpięty	2	25-69	5	star now	+ +
27	Nawiady	2	25-69	6	psr now	+ +
28	Nawiady	3	25-69	7	psr	+
29	Prusinowo	1	25-69	8	psr now	+ +
30	Nawiady	4	25-69	9	now	+
31	Nawiady	5	25-69	10	now	+
32	Cierzpięty	3	25-69	11	star	+
33	Piecki	3	25-69	12	psr	+
34	Piecki	4	25-69	13	psr	+
35	Piecki	5	25-69	14	now	+
36	Piecki	6	25-69	15	psr	+

37	<i>Piecki</i>	7	25-69	16	<i>now</i>	+	
38	<i>Piecki</i>	8	25-69	17	<i>psr</i>	+	
39	<i>Piecki</i>	9	25-69	18	<i>star</i>	+	
40	<i>Piecki</i>	10	25-69	19	<i>now</i>	+	
41	<i>Machary</i>	2	25-69	20	<i>now</i>	+	
42	<i>Piecki</i>	11	25-69	21	<i>now</i>	+	
43	<i>Prusinowa Wólka</i>	1	26-69	1	<i>owr</i> <i>wsr</i>	<i>C</i> <i>C</i>	
44	<i>Mojtyny</i>	1	26-69	2	<i>owr</i>	<i>C</i>	
45	<i>Uklanka</i>	1	26-69	3	<i>owr</i>	<i>C</i>	
46	<i>Nowy Zdrój</i>	1	26-69	4	<i>owr</i>	<i>C</i>	
47	<i>Zyzdrojowa Wola</i>	1	26-69	5	<i>ne</i>	+	
48	<i>Stare Kielbonki</i>	1	26-69	6	<i>owr</i> <i>wsr</i>	<i>C</i> <i>C</i>	
49	<i>Ławny Lasek</i>	1	26-69	7	<i>owr</i>	<i>C</i>	
50	<i>Ławny Lasek</i>	2	26-69	8	<i>ne</i>	+	
51	<i>Stare Kielbonki</i>	3	26-69	9	<i>owr</i> <i>wsr</i>	<i>O</i> <i>O</i>	
52	<i>Stare Kielbonki</i>	2	26-69	10	<i>wsr</i> <i>psr</i>	+	+
53	<i>Stare Kielbonki</i>	19	26-69	11	<i>now</i>	+	
54	<i>Mojtyny</i>	2	26-69	12	<i>now</i>	<i>O</i>	
55	<i>Mojtyny</i>	3	26-69	13	<i>now</i>	+	
56	<i>Mojtyny</i>	4	26-69	14	<i>owr</i> <i>psr</i> <i>now</i>	<i>O</i> + <i>O</i>	
57	<i>Stare Kielbonki</i>	4	26-69	15	<i>now</i>	+	
58	<i>Stare Kielbonki</i>	5	26-69	16	<i>now</i>	<i>O</i>	
59	<i>Stare Kielbonki</i>	6	26-69	17	<i>now</i>	<i>O</i>	
60	<i>Stare Kielbonki</i>	7	26-69	18	<i>now</i>	+	
61	<i>Stare Kielbonki</i>	8	26-69	19	<i>ek</i>	+	
62	<i>Stare Kielbonki</i>	9	26-69	20	<i>psr</i>	+	
63	<i>Stare Kielbonki</i>	10	26-69	21	<i>psr</i>	+	
64	<i>Mojtyny</i>	5	26-69	22	<i>now</i>	+	
65	<i>Mojtyny</i>	6	26-69	23	<i>psr</i> <i>now</i>	+	+
66	<i>Mojtyny</i>	7	26-69	24	<i>psr</i>	+	
67	<i>Mojtyny</i>	8	26-69	25	<i>psr</i>	+	
68	<i>Mojtyny</i>	9	26-69	26	<i>star</i>	+	
69	<i>Mojtyny</i>	10	26-69	27	<i>star</i>	+	
70	<i>Mojtyny</i>	11	26-69	28	<i>star</i> <i>ek</i>	+	<i>O</i>
71	<i>Mojtyny</i>	12	26-69	29	<i>wsr</i>	<i>O</i>	
72	<i>Mojtyny</i>	13	26-69	30	<i>psr</i>	+	
73	<i>Mojtyny</i>	14	26-69	31	<i>owr</i>	<i>O</i>	
74	<i>Stare Kielbonki</i>	11	26-69	32	<i>star</i>	+	
75	<i>Stare Kielbonki</i>	12	26-69	33	<i>star</i>	<i>G</i>	
76	<i>Stare Kielbonki</i>	13	26-69	34	<i>wsr</i>	<i>O</i>	
77	<i>Stare Kielbonki</i>	14	26-69	35	<i>now</i>	+	

78	Mojtyny	15	26-69	36	psr	+
79	Mojtyny	16	26-69	37	psr	+
80	Mojtyny	17	26-69	38	owr psr	O +
81	Nawiady	3	26-69	39	star	+
82	Prusinowo	1	26-69	40	wsr	O
83	Prusinowo	2	26-69	41	owr	+
84	Prusinowo	3	26-69	42	star	+
85	Prusinowo	4	26-69	43	wsr psr	+ +
86	Prusinowo	5	26-69	44	wsr	O
87	Prusinowo	6	26-69	45	star	+
88	Prusinowo	7	26-69	46	psr	+
89	Prusinowo	8	26-69	47	psr	+
90	Prusinowo	9	26-69	48	psr	+
91	Prusinowo	10	26-69	49	psr	+
92	Prusinowo	11	26-69	50	star psr	+ +
93	Prusinowo	12	26-69	51	star	+
94	Stare Kielbonki	15	26-69	52	psr now	+ +
95	Mojtyny	18	26-69	53	ek wsr	+ O
96	Mojtyny	19	26-69	54	ek wsr psr	+ O +
97	Mojtyny	20	26-69	55	Psr	+
98	Mojtyny	21	26-69	56	psr now	+ +
99	Stare Kielbonki	16	26-69	57	ek	+
100	Stare Kielbonki	17	26-69	58	psr	+
101	Stare Kielbonki	18	26-69	59	now	+
102	Zydzrojowy Piecek	1	26-69	60	ek wsr	+ O
103	Zydzrojowy Piecek	2	26-69	61	wsr	+
104	Zydzrojowy Piecek	3	26-69	62	ek owr wsr psr	+ + O +
105	Zydzrojowy Piecek	4	26-69	63	star	+
106	Zydzrojowy Piecek	5	26-69	64	star	+
107	Zydzrojowy Piecek	6	26-69	65	star	+
108	Głogno	3	24-68	2	ek	+
109	Głogno	4	24-68	3	weż	+
110	Głogno	5	24-68	4	weż	+
111	Głogno	6	24-68	5	weż	+
112	Głogno	7	24-68	6	ek/weż	+/O
113	Głogno	8	24-68	7	weż	+
114	Głogno	9	24-68	8	weż	+

115	Głogno	10	24-68	9	owr	+
116	Głogno	11	24-68	10	now	O
117	Brejdyny	1	24-69	1	owr	C
118	Brejdyny	2	24-69	2	owr	+
119	Piecki	13	24-69	3	ek	+
120	Piecki	14	24-69	4	owr	+
121	Piecki	15	24-69	5	owr	O
122	Szklarnia	1	24-69	6	ek	+
123	Szklarnia	2	24-69	7	ek	+
124	Szklarnia	3	24-69	8	ek	+
125	Lipowo	2	24-70	2	wsr	O
126	Lipowo	3	24-70	4	star	C
127	Lipowo	4	24-70	5	star	+
128	Dobry Lasek	1	25-70	1	star	C
129	Dobry Lasek	2	25-70	2	now	+
131	Krutuń	1	26-70	3	ek	+
132	Krutuń	2	26-70	4	star	C

4.4. Diagnoza rozpoznania dorobku kulturowego.

Ochrona dorobku kulturowego rozumiana, jako polityka kształtowania przestrzeni wymaga precyzyjnych wytycznych dotyczących kierunków działalności konserwatorskiej. Pozwoli to na wyeliminowanie, przez prawidłowe zagospodarowanie przestrzenne, funkcji kolidujących z historycznymi strukturami zabytkowymi.

Działania te mogą być realizowane przy pełnym rozpoznaniu zasobów wartości kulturowych w gminie.

Tymczasem na terenie gminy rozpoznanie archeologiczne wykonane jest dopiero na około 40% obszaru. Wykonanie rozpoznania całego terytorium gminy prawdopodobnie spowoduje co najmniej dwukrotne zwiększenie ilości stanowisk archeologicznych w gminie.

Teren gminy charakteryzuje się znacznym zasobem wartości kulturowych, które nie w pełni zostały zabezpieczone przez zewidencjonowanie i wpisanie do rejestru zabytków. Dowodem na to między innymi jest ilość budynków mieszkalnych z okresu przed 1945 rokiem.

W poniższym zestawieniu zostały przedstawiona ilość mieszkań w jednostkach osadniczych, wybudowana przed 1918 i przed 1945 rokiem przedstawiona w % udziału ogólnej liczby mieszkań obecnie.

L.p.	Miejscowość	Budynki z lat 1918+1944 r.	Stan ilościowy budynków na 1999 r.	% udział budynków z 1918+1944 do 1999 r.
1.	Babięta	26	39	66
2	Bobrówko	15	17	88
3	Brejdyny	45	66	68
4	Cierzpięty	43	53	81
5	Czaszkowo	5	18	27
6	Dłużec	54	69	78
7	Dobry Lasek	26	27	96
8	Gant	17	22	77
9	Głogno	15	21	71
10	Goleń	16	22	72
11	Jakubowo	32	47	68

12	Krawno	7	7	100
13	Krutych	61	84	72
14	Krutychski Piecek	26	27	96
15	Lipowo	66	75	88
16	Machary	39	64	60
17	Mojtyny	20	26	76
18	Naglady	62	78	79
19	Nowe Kielbonki	11	21	52
20	Nowy Zyzdrój	5	5	100
21	Piecki	139	332	41
22	Prusinowo	24	28	85
23	Rosocha	18	19	94
24	Stare Kielbonki	53	56	94
25	Szklarnia	26	30	86
26	Wólka Prusinowska	5	6	83
27	Zgon	32	62	51
28	Zyzdrojowy Piecek	14	19	73

Na terenie gminy została wykonana pełna ewidencja zabytków uwzględniająca wszystkie kategorie obiektów. Daje to podstawy do wykonania studium wartości kulturowych i ochrony krajobrazu kulturowego gminy, w powiązaniu z terenami ościennymi (powiat) gdyż obecnie duża część dóbr kultury, mimo iż jest zidentyfikowana, pozostaje jeszcze poza zasięgiem działań ochronnych. Dotyczy to obiektów architektury i budownictwa, stanowisk archeologicznych, zabytkowej zieleni oraz zabytków techniki.

~~W celu zabezpieczenia dorobku kulturowego na obszarze gminy należy wykonać opracowanie studialne dotyczące ochrony i konserwacji dóbr kultury dla całego jej obszaru.~~

5. Kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej.

5.1. Drogi.

Funkcjonalny układ komunikacyjny, który zapewnia obsługę komunikacyjną gminy tworzą drogi zaliczone do układu:

- nadrzędnego,
- podstawowego,
- pomocniczego.

5.1.1. Układ nadrzędny.

Droga krajowa Nr 59 Giżycko - Mrągowo - Piecki – Rozogi

Zgodnie z Planem zagospodarowania przestrzennego województwa jest ważną drogą w układzie komunikacyjnym województwa i regionu. Wiąże Wielkie Jeziora Mazurskie z centrum kraju poprzez drogę Nr 53 Olsztyn-Szczytno-Pułtusk, wiąże bezpośrednio ze sobą ośrodki powiatowe tj. Szczytno, Mrągowo i Giżycko. W gminie jest główną osią komunikacyjną, która przejmuję ruch tranzytowy.

Droga ta ma założoną klasę GP – główną ruchu przyśpieszonego, powinna być przebudowana do wymaganych parametrów. Docelowo należy zachować rezerwę pasa terenu 40 m w liniach rozgraniczających drogi oraz przewidzieć rezerwę terenu pod budowę obejść Piecek, Nawiad, Mojtyn i Starych Kielbonek.

Droga krajowa Nr 58 Olsztynek - Szczytno - Babięta- Ruciane Nida- Szczuczyn

Zgodnie z Planem zagospodarowania przestrzennego województwa jest ważną drogą w układzie komunikacyjnym województwa, przejmując ruch na kierunku zachód – wschód, wiąże ze sobą drogi Nr 7, Nr 53, Nr 59 i Nr 61. W przyszłości droga ta w części południowej województwa powiąże najważniejsze ciągi drogowe województwa tj.: dróg ekspresowych S7 i S61.

Zgodnie z Planem województwa droga ta ma założoną klasę G – główną, która powinna być przebudowana do wymaganych parametrów. Docelowo należy zachować rezerwę terenu 35 m w liniach rozgraniczających drogi, zabezpieczyć teren pod obejściami: w Starych Kielbonkach i Zgonie.

Każdorazowo przy lokalizacji nowoprojektowanej zabudowy przy drogach krajowych należy odległość od linii rozgraniczającej drogi uzgadniać z właścicielem drogi. Raport oddziaływania na środowisko wykonany dla tych dróg może stanowić inną odległość.

5.1.2. Układ podstawowy.

Układ podstawowy gminy powinien zapewnić powiązanie gminy z powiatem, gmin pomiędzy sobą oraz pełnić funkcję głównych powiązań sieci osadniczej na obszarze gminy. Układ podstawowy gminy oparty został na drogach wojewódzkich i wybranych drogach powiatowych. Są to następujące ciągi drogowe:

Droga wojewódzka Nr 610 Piecki-Ruciane-Nida

Droga ta położona jest na terenie Mazurskiego Parku Krajobrazowego. Przenosi duże natężenie ruchu tranzytowego, jest skrótem pomiędzy drogami krajowymi Nr 59 i Nr 58 na kierunku Mrągowo, Ruciane-Nida i Białystok. W przyszłości należy dążyć, aby droga ta miała tylko parametry klasy Z, a ruch tranzytowy w kierunku Rucianego-Nidy i Białegostoku winny przejmować drogi krajowe Nr 59 i Nr 58.

Droga wojewódzka Nr 601 Nawiady – Babięta

Odcinek drogi wojewódzkiej wiążący drogi krajowe Nr 59 i Nr 58 ze sobą. Należy zabezpieczyć teren pod drogę klasy Z.

Droga wojewódzka Nr 609 Mikołajki – Ukta

Droga przejmująca ruch turystyczny pomiędzy Uktą, Rucianem-Nidą, a Mikołajkami. Należy zabezpieczyć teren pod rozbudowę klasy Z.

Droga Nr 600 Mrągowo-Kałęczyn- Szczytno

Odcinek drogi wojewódzkiej przebiegający obrzeżem gmin. Należy zabezpieczyć teren pod drogę klasy Z.

Zgodnie z ustawą o drogach publicznych do kategorii dróg powiatowych publicznych winny należeć drogi zapewniające połączenie miasta będącego siedzibą powiatu z siedzibami gmin oraz siedzib gmin między sobą.

Analizując funkcję dróg powiatowych w układzie podstawowym nie wszystkie drogi powiatowe należące do dróg kategorii powiatowej publicznej powinny być w układzie podstawowym.

Drogi układu podstawowego tworzyć będą następujące drogi publiczne powiatowe:

Nr 1640 N dr. kraj. Nr 59 – Cierzpięty – Dobry Lasek

Nr 1765 N dr. woj. Nr 600 – Dłużec – Piecki – Bobrówko
Nr 1773 N odc. dr. woj. Nr 610 – Krutyń – Rosocha – dr. kr Nr 58

Drogi układu podstawowego wymagają modernizacji do parametrów klasy Z - zbiorczej, zalecana rezerwa terenu 20-25 m w liniach rozgraniczających.

5.1.3. Układ pomocniczy.

Układ pomocniczy wspomaga układ podstawowy gminy, zapewnia obsługę sieci osadniczej rozproszonej i skupionej oraz dojazdu do ośrodków turystycznych lasów i pól. Oparty jest na drogach publicznych powiatowych, które nie weszły do układu podstawowego i gminnych.

Drogi powiatowe włączone do układu pomocniczego to:

Nr 1498 N Rańsk - Babięta
Nr 1636 N Rybno- Gant- Dłużec
Nr 1638 N Babięta – Nawiady

Nr 1642 N dr. woj. Nr 610 – Wojnowo – dr. kraj. Nr 58
Nr 1644 N Nowy Most – Iznota
Nr 1681 N dr. kraj. Nr 58 – Kolonia – dr. Nr 1518 N(Faryny)
Nr 1747 N dr. kraj. 59 (Mrągowo) – Probark - Ostrów Pieckowski
Nr 1749 N (dr.woj nr 610) - dr. nr 1765N- Kosewo
Nr 1767 N Nikutowo – Krzywe – Brejdyny
Nr 1769 N Piecki – Goleń – dr. nr 1638N
Nr 1771 N Prusinowo – Spychowo
Nr 1775 N Żelwagi (dr. kraj. Nr 16) – dr. woj. Nr 609
Nr 1912 N dr. Nr 1498 N – (Jeleniewo) - Gant

Drogi gminne, które należy uwzględnić, jako połączenia będące drogami publicznymi w gminie to następujące ciągi:

170001 N gr. gm. – dr. pow. Nr 1765N (Dłużec)
170002 N Dłużec - Goleń
170003 N Gant - Machary
170004 N dr. pow. Nr 1771N – Wólka Prusinowska
170005 N Babięta – Zyzdrojowa Wola
170006 N Brejdyny - Szklarnia
170007 N Czaszkowo - Szklarnia
170008 N dr. pow. Nr 1771N – Nowe Kielbonki
170009 N Piecki - Cierzpięty
170010 N Nawiady – Dobry Lasek
170011 N dr. kraj. Nr 58 (Stare Kielbonki) – gr. gm. (Koczek)
170012 N Jakubowo – gr. gm. (Kosewo Górne)
170013 N gr. gm. (Śmietki) – Lipowo – dr. pow. Nr 1765N
170014 N Krutyń – gr. gm. (Galkowo, Ukta)
170015 N Krutyński Piecek – Zielony Lasek
170016 N Rosocha - Chostka
170018 N Piecki, ul. Jesionowa
170019 N Piecki, ul. Klonowa
170022 N Piecki, ul. Lipowa

170032 N	Piecki, ul. Świerkowa
170033 N	Piecki, ul. Topolowa
170017 N	Piecki, ul. Administracyjna
170020 N	Piecki, ul. Krótka
170021 N	Piecki, ul. Krzywa
170023 N	Piecki, ul. Łąkowa
170024 N	Piecki, ul. Nowa
170025 N	Piecki, ul. Oś. 35 Lecia PRL
170027 N	Piecki, ul. Pl. 1 Maja
170026 N	Piecki, ul. Polna
170028 N	Piecki, ul. Rolna
170029 N	Piecki, ul. Spacerowa
170031 N	Piecki, ul. 22 Stycznia
170030 N	Piecki, ul. Szewska
170034 N	Goleń – Wieś
170035 N	Piecki – Brejdyny
170036 N	Ostrów Pieckowski – Kąpielisko
170037 N	Ostrów Pieckowski – Wieś
170038 N	Dobry Lasek – Wieś
170039 N	Głogno – Rutkowo
170040 N	Dłużec – Cmentarz Komunalny
170041 N	Piecki Wieś, dz. nr 1170
170042 N	od drogi powiatowej Nr 1773 N do dz.nr 829/4, obręb Piecki
170043 N	od drogi powiatowej Nr 1765 N do dz. nr 829/4, obręb Piecki
170044 N	od drogi krajowej nr 59 do dz. nr 208/4 obręb Piecki

Drogom powiatowym w układzie pomocniczym należy nadać klasę „L” – lokalną i zabezpieczyć pas 15,0 m w liniach rozgraniczających.

Drogi gminne wymagają poprawy stanu technicznego dróg, wzmocnienia nawierzchni, oraz zapewnienia widoczności na łukach. Nadaje się im klasę dojazdową „D”, wymagają one zabezpieczenia pasa 15,0 – 12,0 m w liniach rozgraniczających.

Z uwagi na bezpieczeństwo pieszych i ruch na drogach w miejscowościach na obszarze gminy należy przewidzieć w terenie zabudowanym chodniki i przejścia dla pieszych.

5.1.4. Ścieżki rowerowe.

Z Planu województwa wynika, że przez gminę Piecki przebiegają następujące trasy: Trasa międzyregionalna Reszel - Mrągowo - Piecki - Ruciane umożliwia powiązanie dróg międzynarodowych Tysiąca Jezior Północnych odgałęzienia północnego przez Lidzbark Warmiński i południowego przez Szczytno ze sobą.

Jako uzupełnienie powyższych tras zaproponowano trasy lokalne, których zasięg wychodzi poza gminę. Tak projektowane trasy zapewniają powiązania wszystkich ważnych tras ze sobą na obszarze gminy i terenach przyległych.

Zaproponowane trasy lokalne na terenie gminy to:

- 1. Piecki - Dłużec - Piecki*
- 2. Piecki - jez. Majcz - Piecki*
- 3. Piecki - Nawiady - Cierzpięty - Piecki*
- 4. Piecki - Piersławek - Dobry Lasek - Piecki*
- 5. Piecki - Cierzpięty - Czaszkowo - Piecki*
- 6. Piecki - Kolonia Cierzpięty - Piecki*

7. Piecki - Pomnik Lotników - Piecki
8. Piecki - Mojtyny - Krutyń - Piecki
9. Piecki - Krzywe - Mrągowo - Piecki
10. Piecki - Babięta - Krutyń - Piecki
11. Piecki - Wojnowo - Ukta - Piecki
12. Piecki - Rybno - Babięta - Piecki
13. Piecki - Machary - Krutyń - Piecki
14. Piecki - Kozłowo - Ruciane-Nida - Piecki
15. Dookoła jeziora - Beldany
16. Dookoła jeziora - Tały
17. Piecki - Sychowo - Wojnowo - Piecki
18. Dookoła jeziora - Białe
19. Dookoła jeziora - Mokre
20. Dookoła jeziora - Juksty

Projektowane trasy prowadzone są przez najciekawsze krajobrazowo i kulturowo obszary gminy, po drogach o nawierzchni asfaltowej i gruntowej.

5.2. Infrastruktura techniczna.

5.2.1. Gospodarka wodna.

Stopień zwodociągowania gminy Piecki jest bardzo wysoki i wynosi około 97%. Sprzyjające warunki hydrogeologiczne i dobra jakość wód wglębnych dają podstawy do programowania zbiorowego zaopatrzenia w wodę niezwodociągowanych jednostek osadniczych z wodociągów lokalnych wiejskich bądź zbiorowych grupowych. Wykorzystane do tego celu powinny być w maksymalnym stopniu istniejące, wydajne odwierty studzienne i istniejąca infrastruktura techniczna. Istniejące ujęcia wody pokrywają zapotrzebowanie na wodę pitną, są zagospodarowane, posiadają hydrofornie i stacje uzdatniania wody.

W celu podniesienia standardu życia mieszkańców, istniejącej i projektowanej bazy turystycznej oraz stworzenia lepszych warunków dla rozwoju działalności gospodarczej np. drobnej wytwórczości, przemysłu przetwórczego i agroturystyk należy dążyć do objęcia całej gminy siecią wodociagową zbiorczą.

W celu realizacji ww. celów należy:

1. *Adaptować istniejącą sieć wodociagową przesyłową i rozdzielczą w miejscowościach dotychczas już zwodociągowanych tj.: Piecki, Ostrów Pieckowski, Brejdyń, Szklarnia, Krzywy Róg, Dłużec, Rutkowo, Głogno, Gajne, Gant, Czaszkowo, Nawiady, Prusinowo, Wólka Prusinowska, Machary, Babięta, Mojtyny, Nowe Kieblonki, Stare Kieblonki, Nowy Zyzdrój, Dobry Lasek, Cierzpięty, Zgon, Krutyński Piecek, Krutyń, Zielony Lasek, Chostka, Rosocha, Piersławek, Mostek, Jakubowo, Żabieniec, Jeziorko, Lipowo, Strzałowo, Bobrówko, Nowy Most, Kołowin, Zyzdrojowa Wola, Zyzdrojowy Piecek, Krawno.*
2. *Adaptować istniejące zbiorowe ujęcia wody w oparciu o które nastąpiło zwodociągowanie gminy. Są to ujęcia w miejscowościach: Piecki, Machary, Babięta, Nawiady, Stare Kieblonki, Krutyński Piecek, Brejdyń, Jakubowo, Zyzdrojowy Piecek.*
3. *Prowadzić działania w zakresie bieżącej modernizacji i konserwacji zbiorowych ujęć wody oraz sieci wodociagowej.*
4. *Wykorzystać istniejące ujęcia wody (poprzez rozbudowę sieci rozdzielczej) w celu zaopatrzenia w wodę zabudowy w miejscowościach przewidywanych w ww. Zmianie*

Studium do rozwoju tj.: Stare Kieblonki, Nowe Kieblonki, Prusinowo, Dobry Lasek, Cierzpięty, Szklarnia, Dłużec, Piecki, Jakubowo.

5. Należy dążyć do zwodociągowania pozostałych, niezwodociągowanych obszarów gminy w oparciu o:

- zrealizowane w Zyzdrojowym Piecku ujęcie wody oraz sieć wodociągową w miejscowościach: Zyzdrojowy Piecek, Zyzdrojowa Wola, Krawno. Docelowo sieć ta ma zostać połączona z siecią wodociągową w miejscowości Babięta, a zasilana z ujęcia wody w Zyzdrojowym Piecku,

6. Po wykonaniu powyższych działań należy uznać, że stopień zwodociągowania gminy będzie wynosił 100%.

7. Ujęcia wody wyłączone z eksploatacji w miejscowościach Machary, Czaszkowo zaleca się pozostawić jako ujęcia awaryjne.

8. Wszystkie zbiorcze ujęcia wody na terenie gminy mają wyznaczone bezpośrednie strefy ochrony sanitarnej (10m). Jedynie ujęcie wody w Zyzdrojowym Piecku nie posiada strefy ochrony sanitarnej.

Zestawienie komunalnych ujęć wody

L.p.	Miejscowość	Eksploatujący ujęcia	Rodzaj ujęcia	Parametry ujęć wody			Zasięg obsługi ujęcia
				m ³ /h	Ilość studni		
1.	Piecki	ZGKiM Piecki Sp. z o.o.	głębinowe	80 70	2+1	bezpośr.	Piecki, Dobry Lasek, Mostek – Pierślawek, Krzywy Róg – Szklarnia, Spinka: Nawiady-Piecki, Brejdyny-Piecki
2.	Krutyński Piecek	ZGKiM Piecki Sp. z o.o.	głębinowe	66	1	bezpośr.	Krutyński Piecek, Krutyń, Zielony Lasek, Rosocha, Chostka
3.	Nawiady	ZGKiM Piecki Sp. z o.o.	głębinowe	37 45	2	bezpośr.	Nawiady, Cierzpięty, Mojtyny, Czaszkowo, Goleń, Prusinowo, Nowe Kielbonki, Nowy Zyzdrój, Spinka: Nawiady-Piecki
4.	Brejdyny	ZGKiM Piecki Sp. z o.o.	głębinowe	42 65	2	bezpośr.	Brejdyny, Spinka: Brejdyny-Piecki
5.	Machary	ZGKiM Piecki Sp. z o.o.	głębinowe	32 30	2	bezpośr.	Machary
6.	Stare	ZGKiM	głębinowe	50	2	bezpośr.	Stare Kielbonki

	<i>Kielbonki</i>	<i>Piecki Sp. z o.o.</i>		50			
7.	<i>Jakubowo</i>	<i>ZGKiM Piecki Sp. z o.o.</i>	<i>głębinowe</i>	35 20 27	2+1	<i>bezpośr.</i>	<i>Jakubowo, Probark Mały, Żabieniec, Strzałowo, Lipowo, Świnie Oko, Bobrówko, Nowy Most, Kołowin</i>
8.	<i>Rutkowo</i>	<i>ZGKiM Piecki Sp. z o.o.</i>	<i>głębinowe</i>	15 56	2	<i>bezpośr.</i>	<i>Rutkowo, Głogno, Dłużec, Gant, Gajne</i>
9.	<i>Zydzrojowy Piecek</i>	<i>ZGKiM Piecki Sp. z o.o.</i>	<i>głębinowe</i>	12 25	2		<i>Zydzrojowy Piecek, żydzrojowa Wola, Krawno</i>

5.2.2. Gospodarka ściekowa.

Uchwała Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 30 grudnia 2014 roku Nr III/56/14 w sprawie wyznaczenia aglomeracji Piecki oraz likwidacji dotychczasowej aglomeracji Piecki, ustanowiono na terenie gminy aglomerację Piecki w obecnym kształcie prawnym.

Zgodnie z powyższym w oparciu o zbiorczą oczyszczalnię ścieków w Pieckach przewidziano objęcie siecią kanalizacji sanitarnej następujące miejscowości: Piecki, Ostrów Pieckowski, Brejdyny, Szklarnia, Krzywy Róg, Rutkowo, Dłużec, Głogno, Czaszkowo, Zgon, Krutyń, Krutyński Piecek, Zielony Lasek.

Do 2015 r. zrealizowano w granicach wyznaczonej Aglomeracji Piecki sieć kanalizacji sanitarnej przesyłowej i rozdzielczej w następujących miejscowościach: Krutyń, Krutyński Piecek, Zgon, Czaszkowo, Szklarnia, Krzywy Róg, Dłużec, Rutkowo, Głogno, Brejdyny, Zielony Lasek, Ostrów Pieckowski oraz kolektor tłoczny przesyłowy z kierunku miejscowości Krutyń, poprzez Zgon, Stare Kielbonki, Mojtyny, Cierzpięty z odprowadzeniem do oczyszczalni ściekach w Pieckach.

Z uwagi na projektowany rozwój miejscowości Nowe Kielbonki przewiduje się docelowo skanalizowanie tej miejscowości i włączenie do sieci kanalizacji sanitarnej w Starych Kielbonkach. Do czasu realizacji sieci kanalizacji sanitarnej dopuszcza się indywidualne rozwiązania gospodarki ściekowej.

30 listopada 2020 r. Rada Gminy Piecki podjęła uchwałę Nr XXVI/160/20 w sprawie wyznaczenie obszaru i granic aglomeracji Piecki. Z dniem wejścia w życie uchwały Rady Gminy utraciła moc Uchwała Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 30 grudnia 2014 roku Nr III/56/14. Aglomeracja Piecki obejmuje swym zasięgiem obszar objęty systemem kanalizacji zbiorczej zakończonym oczyszczalnią ścieków w Pieckach (działki ewidencyjne nr: 222/5, 677/5, 220/8 obręb: Piecki). Obszar aglomeracji Piecki wyznacza się na terenie miejscowości: Brejdyny, Czaszkowo, Dłużec, Głogno, Krutyń, Krutyński Piecek, Krzywy Róg, Ostrów Pieckowski, Piecki, Rutkowo, Szklarnia, Zgon, Zielony Lasek, kol. Machary.

Oczyszczalnia ścieków w Pieckach

W miejscowości Piecki znajduje się zmodernizowana wysokosprawna oczyszczalnia ścieków o przepustowości $Q_{dśr} = 1070 \text{ m}^3/\text{d}$. W oparciu o ww. oczyszczalnię utworzono

Aglomeracje Piecki (RLM =11000). Parametry oczyszczalni pozwolą na utylizację ścieków spływających systemami kanalizacyjnymi z miejscowości położonych w granicach Aglomeracji Piecki, jak również z miejscowości Nowe Kielbonki przewidzianej do objęcia siecią kanalizacji sanitarnej.

Zmodernizowany ciąg technologiczny oczyszczalni pozwoli również na przyjęcie i utylizację ścieków ze zbiorników bezodpływowych z małych miejscowości nieprzewidywanych do skanalizowania.

Obciążenie aktualne oczyszczalni ścieków wynosi 6000 RLM. W 2019 r. do oczyszczalni ścieków siecią kanalizacyjną odprowadzono 138,6 tys. m³/rok, taborem asenizacyjnym dowieziono 19,2 tys. m³/rok.

Oczyszczalnia ścieków w Nowym Moście

We wsi Nowy Most znajduje się mała oczyszczalnia ścieków.

Specyfika terenu, budowa geologiczna, rodzaj zagospodarowania przestrzennego, ustanowione prawo oraz wysokie wymagania w zakresie ochrony środowiska wymagają uwzględnienia w gospodarce ściekowej powyższych zasad:

- 1. Należy zrealizować wszystkie przewidywane sieci kanalizacji sanitarnej zawarte w ustanowionej Aglomeracji Piecki*
- 2. Zaleca się w jako priorytetowe rozwiązania systemowe gospodarki ściekowej w miejscowościach położonych na terenach bez izolacji od użytkowych warstw wodonośnych oraz na obszarze Mazurskiego Parku Krajobrazowego.*
- 3. Na terenach bardziej odpornych na antropopresję rozwiązanie problemu ścieków bytowo-gospodarczych powinno wynikać ze szczegółowego rozpoznania hydrogeologicznego, które pozwoli na rozwiązania indywidualne z odprowadzeniem ścieków oczyszczonych w grunt (oczyszczalnie przydomowe), lub gromadzenie ścieków w zbiornikach bezodpływowych, bądź konieczność realizacji systemu zbiorczego.*
- 4. Z uwagi na atrakcyjność terenu i jego położenie nie powinno się dopuszczać do powstawania lokalnych wylewisk ścieków w szczególności na terenach zlewni pojeziernej oraz terenach, gdzie wody podziemne mają wysoki stopień zagrożenia na zanieczyszczenia. Wszystkie produkowane na terenie gminy ścieki bytowo-gospodarcze winny być oczyszczane w oczyszczalniach o odpowiednim stopniu redukcji zanieczyszczeń.*
- 5. Dopuszcza się objęcie siecią kanalizacji sanitarnej miejscowości nie wyznaczonych do skanalizowania w zmianie studium, jeżeli realizacje ww. będą uzasadnione ekonomicznie lub ze względów przyrodniczych.*

5.2.3. Gazownictwo.

Na terenie gminy brak stacji redukcyjnej I stopnia oraz sieci gazowej wysokiego i średniego ciśnienia. Gmina nie posiada zatwierdzonej „Koncepcji gazyfikacji gminy”. Zaopatrzenie gminy w gaz przewodowy jest możliwe z kierunku Mrągowa siecią gazową średniego ciśnienia. Realizacja ta jest uzależniona od zapotrzebowania gminy na gaz przewodowy i możliwości finansowych Pomorskiej Spółki Gazownictwa lub innych, również prywatnych inwestorów. Docelowo gmina Piecki powinna opracować „Koncepcję gazyfikacji gminy”.

5.2.4 Gospodarka cieplna.

W perspektywie należy dążyć do podwyższenia standardu życia ludności poprzez eliminację uciążliwych dla środowiska małych, lokalnych źródeł ciepła opalanych paliwem stałym z przechodzeniem na opalanie gazem, olejem opałowym bądź innymi, niskoemisyjnymi źródłami energii cieplnej w tym źródłami energii odnawialnej. Należy preferować odnawialne

źródła energii w formach nie stanowiących uciążliwości dla ludzi i środowiska przyrodniczego.

5.2.5. Gospodarka odpadami.

Na terenie gminy prowadzony jest zorganizowany system odbioru odpadów komunalnych. Znaczna ich część podlega selektywnej zbiórce. Odbiór odpadów i ich transport wykonują specjalistyczne firmy.

Na terenie województwa Warmińsko-Mazurskiego powstały związki gminne, których jednym z ważniejszych celów jest wspólna gospodarka odpadami. Zgodnie z wytycznymi Krajowego Planu Gospodarki Odpadami podstawą prowadzenia gospodarki odpadami komunalnymi w Polsce mają być przestrzenne powiązania regionalne w oparciu o związki międzygminne obsługiwane przez zakłady zagospodarowania odpadów. Zakłady powinny obsługiwać obszar liczący minimum 150 tys. mieszkańców przy preferowaniu zasady mechaniczno-biologicznego zagospodarowania odpadów. W województwie Warmińsko-Mazurskim utworzono 8 Rejonów gospodarki odpadami.

Gmina Piecki znajduje się w Rejonie grupującym 37 gmin. W ramach tego rejonu powstał projekt „System zagospodarowania odpadów komunalnych w Olsztynie. Budowa zakładu unieszkodliwiania odpadów”. Polska Wieś pełnić będzie rolę stacji przeladunkowej wraz z punktem gromadzenia odpadów. W związku z tym nie przewiduje się na terenie gminy Piecki budowy wysypiska odpadów komunalnych.

Odpady w dalszym ciągu będą wywożone poza teren gminy i będą kierowane do rejonowej instalacji przetwarzania odpadów komunalnych.

5.2.6. Elektroenergetyka.

Obszar Gminy Piecki usytuowany jest na terenie działania Zakładu Energetycznego S.A. w Olsztynie w Rejonie Energetycznym Kętrzyn.

Zaopatrzenie w energię elektryczną gminy odbywa się ze stacji PZ Piecki 15/15 kV pracującej w relacji linii 15 kV. Stacja ta wyposażona jest w rozdzielnię 15 kV, z której wyprowadzone są linie rozdzielcze 15 kV przebiegające przez teren gminy, drugostronnie włączone do GPZ 110/15 Biskupiec, GPZ 110/15 kV Mrągowo, do GPZ 110/15 kV Nida zlokalizowane poza terenem działania ZEO S.A.

Energia elektryczna do odbiorców doprowadzana jest, w większości poprzez stacje transformatorowe 15/0,4 kV promieniowo podłączone do sieci rozdzielczej 15 kV.

Zarówno konfiguracja sieci elektroenergetycznej jak i stan urządzeń zasilających zapewnia dużą dyspozycyjność i duże możliwości przesyłowe gwarantujące właściwe zabezpieczenie potrzeb elektroenergetycznych gminy.

Na większości obszaru gminy, ewentualne plany inwestycyjne wymagające zabezpieczenia elektroenergetycznego można realizować po wykonaniu lokalnych dowiązań do istniejącej sieci SN 15 kV i wybudowaniu stacji 15/0,4 kV w zależności od potrzeb.

Ze względu na niewielkie zapotrzebowanie na energię elektryczną na terenie gminy nie przewiduje się obecnie budowy stacji 110/15 kV.

5.2.7. Telekomunikacja.

Opracowana Strategia Informatyzacji Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2007-2015 wskazała trzy zasadnicze cele rozwoju:

- poprawa warunków dostępu do internetu,*
- wzrost liczby użytkowników technologii informatycznych i telekomunikacyjnych,*

- rozwój treści i usług dostępnych on-line.

W ramach wyznaczonych celów wskazane zostały cele operacyjne, które między innymi zawierają działania dążące do:

- stworzenia warunków do rozwoju sieci szkieletowej i dystrybucyjnej na terenie województwa,
- rozwój rynku operatorów celem umożliwienia im równego dostępu do sieci szkieletowej i dystrybucyjnej będącej własnością publiczną,
- zwiększenie dostępności szerokopasmowego internetu dla szkół, bibliotek, instytucji kultury, urzędów oraz innych organizacji publicznych.

W ramach Programu Operacyjnego Rozwoju Polski Wschodniej 2007-2013 (PO RPW 2007-2013) realizowany jest Projekt Sieci Szerokopasmowej Polski Wschodniej. Wymieniony projekt zakłada budowę niezbędnych do instalacji i działania szerokopasmowej sieci internetowej następujących elementów: kanalizacji teletechnicznej, przewodów, światłowodów, masztów, węzłów telekomunikacyjnych.

Sieci powstałe w ramach projektu będą otwarte dla wszystkich zainteresowanych przedsiębiorców telekomunikacyjnych, którzy będą dostarczać usługi szerokopasmowe bezpośrednio odbiorcom końcowym.

Na obszarze województwa przewiduje się budowę linii sieci szkieletowej, linii sieci dystrybucyjnej, węzłów na sieci szkieletowej oraz węzłów na sieci dystrybucyjnej.

Trasa sieci dystrybucyjnej będzie przebiegała wzdłuż istniejących ciągów komunikacyjnych. Na terenie gminy Piecki przewiduje się budowę odcinka sieci dystrybucyjnej, która będzie przebiegać przez gminy: Mrągowo, Piecki, Ruciane-Nida, Pisz. Początek sieci znajduje się w węźle na sieci szkieletowej zlokalizowany w Mrągowie. Projektowany węzeł na sieci dystrybucyjnej na terenie gminy umiejscowiony został w miejscowości Piecki. Przez teren gminy Piecki sieć będzie prowadzona wzdłuż drogi krajowej Nr 59 z następnie wzdłuż drogi wojewódzkiej Nr 610.

Opracowywane miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego obejmujące tereny gminy powinny być zgodne z art. 46 ustawy z dnia 7 maja 2010 r. o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych.

6. Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym.

W zadaniach Samorządu Gminnego przewiduje się:

- przebudowę i utrzymanie dróg gminnych,
- budowę chodników,
- budowę i utrzymanie odwodnienia przy drogach gminnych,
- budowę i oznakowanie tras rowerowych,
- realizację sieci wodociągowej w miejscowościach dotychczas niezwodociągowanych,
- kontynuację rozpoczętych inwestycji w zakresie skanalizowania miejscowości w gminie na obszarze aglomeracji Piecki, oraz pozostałych miejscowości przewidzianych do skanalizowania,
- opracowanie koncepcji gazyfikacji gminy,

7. Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa

Obszary dla realizacji zadań rządowych

- ~~1. Przebudowa i utrzymanie drogi krajowej Nr 59 Giżycko-Rozogi wraz z budową obwodnic miejscowości: Piecki, Nawiady, Mojtyny, Stare Kielbonki.~~
- ~~2. Przebudowa drogi krajowej Nr 58 Olsztynek-Szczuczyn wraz z budową obejść: m. Stare Kielbonki i m. Zgon~~

Obszary dla realizacji zadań samorządu województwa

- ~~1. Modernizacja i utrzymanie dróg wojewódzkich Nr 610 Piecki—Ruciane Nida, Nr 601 Nawiady—Babięta, Nr 609 Mikołajki—Ukta.~~
- ~~2. Budowa chodników w miejscowościach przy drogach wojewódzkich.~~

Obszary dla realizacji zadań samorządu powiatowego

- ~~1. Przebudowa i utrzymanie dróg powiatowych.~~
- ~~2. Remonty nawierzchni odcinków dróg powiatowych.~~
- ~~3. Przebudowa nienormatywnych mostów.~~
- ~~4. Budowa parkingów przy drogach powiatowych.~~
- ~~5. Budowa chodników w miejscowościach przy drogach powiatowych.~~

Zgodnie z zapisami Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Warmińsko-Mazurskiego przyjętego przez Sejmik Województwa Warmińsko-Mazurskiego Uchwałą Nr XXXIX/832/18 z dnia 28 sierpnia 2018 r., do inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, należą:

- z zakresu infrastruktury technicznej - budowa, przebudowa i modernizacja sieci kanalizacji sanitarnej i wodociągowej,
- z zakresu ochrony środowiska - przysposobienie retencyjne rzeki Dajny
- z zakresu gospodarki odpadami - budowa i rozbudowa Punktów Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK).

8. Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, a także obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m² oraz obszary przestrzeni publicznej.

W granicach gminy Piecki nie występują obszary, dla których istnieje obowiązek sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych.

W studium nie wyznacza się:

- obszarów rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej wyznaczonej w aktualnych przepisach odrębnych,
- obszarów wymagających scaleń i podziałów nieruchomości,
- obszarów przestrzeni publicznej.

9. Obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne.

Na terenie gminy Piecki wskazane jest opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, w miejscowościach o spodziewanym dużym ruchu budowlanym. Należą do nich wsie: Krutyń, Jakubowo, Zgon, Cierzpięta, Brejdyny, Zyzdrojowy Piecek, Babięta, Piecki, *Dobry Lasek*.

Poza wymienionymi miejscowościami Rada Gminy może podjąć uchwałę na opracowanie planów miejscowych na innym obszarze, jeżeli będzie to wynikało z interesów gminy.

10. Kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej.

10.1. Rolnictwo.

Rolnictwo powinno być ukierunkowane na produkcję zbóż, buraków, ziemniaków oraz hodowlę bydła i trzody chlewnej. Rozwój poszczególnych kierunków będzie oczywiście uwarunkowane polityką rolną Państwa. Należy zadbać o tworzenie warunków do powstawania gospodarstw specjalistycznych dużych (około 100 ha), średnich i małych o powierzchni do 2,5 ha.

Powinniśmy również tworzyć warunki sprzyjające przetwórstwu powstałych produktów rolnych przez miejscowych rolników.

Najkorzystniejsze warunki do rozwoju rolnictwa występują w środkowej części gminy. Dobre gleby (kompleks pszeniny dobry, z szerokim wachlarzem doboru roślin uprawnych jak pszenica, buraki cukrowe, rzepak i inne), mniejsza niż na pozostałym obszarze gminy wrażliwość terenu na antropopresję, oraz korzystne warunki ekonomiczne (dobre powiązanie komunikacyjne oraz niewielka odległość terenu gminy od miasta, Mrągowa i Szczytna) - to zespół cech, który sprzyja rozwojowi rolnictwa. Na obszarze tym występują korzystne warunki do powstawania gospodarstw farmerskich o powierzchni 100 ha i więcej lub specjalistycznych na mniejszych arealach. Jest to obszar w rejonie miejscowości: Goleń, Nawiady, Machary, Szklarnia.

Na pozostałym obszarze gminy gospodarstwa rolne będą uzupełnieniem funkcji turystycznej lub odwrotnie w zależności od lokalnych warunków.

Postuluje się na obszarach wrażliwych na antropopresję wprowadzanie rolnictwa ekologicznego (zintegrowanego), które na obszarze tej gminy ma wyjątkowo sprzyjające warunki rozwoju przez brak zanieczyszczeń środowiska przyrodniczego. Produkty rolne wytwarzane w takich gospodarstwach są poszukiwane na rynkach krajowych i za granicą.

Ustala się następujące kierunki rozwoju rolnictwa:

- tworzenie dużych (ok. 100ha) gospodarstw rolnych głównie nastawionych na produkcję roślinną oraz chów trzody (środkowa część gminy);
- tworzenie gospodarstw specjalistycznych hodowlanych o mniejszym areale wykorzystując w gminie sprzyjające warunki do chowu i hodowli bydła ras mięsnych (północna część gminy);
- poprawa struktury przetwórstwa i sprzedaży artykułów rolniczych;
- zrównoważone respektowanie wymogów środowiska w rolnictwie;
- poprawa warunków życia ludności poprzez rozbudowę systemów infrastruktury technicznej;
- rozwój produkcji alternatywnej na terenach wiejskich w sąsiedztwie lasów jak: uprawa i zbieranie ziół, zbiorczy runa leśnego oraz rozwój pszczelarstwa;
- rozwój przetwórstwa rolno - spożywczego w oparciu o lokalne produkty.

10.2. Turystyka.

Wybitne walory przyrodniczo krajobrazowe oraz położenie gminy sprzyjają rozwojowi funkcji rekreacyjnej o szerokim wachlarzu usług turystycznych. Dodatkowymi elementami zwiększającymi atrakcyjność gminy do rozwoju inwestycji turystycznych stanowią: Szlak Krutyńni oraz Mazurski Park Krajobrazowy.

Ze względu na wrażliwość części terenu gminy na antropopresję, wskazane jest rozwijanie funkcji rekreacyjnej, w oparciu o istniejące jednostki osadnicze, w których funkcja turystyczna byłaby stymulatorem do ich dynamicznego rozwoju.

Dalszy rozwój funkcji turystycznej powinien być oparty o następujące kierunki polityki przestrzennej:

- uporządkowanie istniejącego zainwestowania turystycznego poprzez podniesienie standardu i uporządkowanie gospodarki ściekowej;
- nowe zainwestowanie turystyczne winno być realizowane w oparciu o istniejące jednostki osadnicze;
- nowo wznoszone obiekty winny swą architekturą nawiązywać do tradycji regionu, respektować ochronę środowiska przyrodniczego, w tym ochronę krajobrazu;
- rozbudowę infrastruktury związanej z obsługą szlaków turystycznych: wodnych, rowerowych i drogowych;
- rozwój bazy dla różnorodnych form turystyki ze szczególnym uwzględnieniem przedłużenia sezonu rekreacyjnego na cały rok.

Ze względu na wyjątkową wartość przyrodniczą obszaru powinny dominować formy turystyki o charakterze ogólnodostępnym, całoroczne z wysokim standardem wyposażenia.

Ośrodki obsługi ruchu turystycznego koncentrujące urządzenia komercyjne to: Piecki, Zgon, Krutyń, Babięta. W miejscowościach tych powinny być realizowane inwestycje związane z pełną obsługą ruchu turystycznego jak: hotele, pensjonaty, biura turystyczne, gastronomia, handel, wypożyczalnie sprzętu związanego z turystyką wodną oraz wypożyczalnie rowerów. W pozostałych miejscowościach o funkcji turystycznej, mieszkalno – usługowej i wielofunkcyjnych realizacja urządzeń turystycznych winna wynikać z zapotrzebowania na tego rodzaju usługi.

10.3. Leśnictwo.

Zwarte kompleksy leśne na terenie gminy występują w części wschodniej, a także w części południowej i zachodniej. Wchodzą one w skład wielkiego masywu leśnego Puszczy Piskiej. Wśród siedlisk leśnych zdecydowaną przewagę mają siedliska borowe w tym bór mieszany świeży.

Najkorzystniejsze warunki dla produkcji leśnej występują na terenie masywu Puszczy Piskiej z optymalnymi siedliskami dla sosny mazurskiej najwyższych bonitacji – mateczny mikroregion nasienny sosny pospolitej.

Lasy na terenie gminy pełnią rolę lasów wielofunkcyjnych, tj. spełniających funkcje: ochrony przyrody (*w tym jako lasy ochronne*), rekreacji i turystyki, produkcji drewna.

Ze względu na wielostronne funkcje lasów w zagospodarowaniu przestrzennym, działalność gospodarcza winna być prowadzona z zachowaniem rozwoju zrównoważonego i zmierzać do:

- zachowania biologicznej różnorodności lasów,
- utrzymania ich produkcyjnej zasobności,
- zachowania w równowadze ekosystemów leśnych,
- ochrony zasobów glebowych i wodnych w lasach,

- wykorzystania lasów dla celów edukacji ekologicznej.

Ochrona zasobów leśnych może być realizowana przy spełnieniu następujących zasad polityki przestrzennej:

- zakaz realizacji zakładów przemysłowych składowisk nieczystości i odpadów stałych i płynnych w lasach;
- przy obiektach rekreacyjnych zlokalizowanych w lasach należy wyznaczyć obszar do zagospodarowania i użytkowania zgodnie z zasadami przewidzianymi dla lasów rekreacyjnych;
- należy przewidzieć budowę przepustów dla zwierząt, pod drogami przebiegającymi przez obszary leśne, w miejscach gdzie szczegółowe rozpoznanie przyrodnicze wykazuje taką potrzebę;
- w celu wzbogacenia granicy las - pole i las woda należy pozostawić pasy ochronne o szerokości 20 – 30 m złożone z roślinności zielnej, krzewów, niskich drzew i luźnego piętra górnego jako strefy ekotonowej.

10.4. Przemysł i rzemiosło produkcyjno-usługowe.

Produkcja przemysłowa na terenie gminy, to głównie niewielkie zakłady nastawione na przetwórstwo surowców lokalnych takich jak: produkty rolne, drewno, surowce mineralne itp.

Ze względu na dotychczasowy rozwój oraz uwarunkowania przyrodnicze, postuluje się by na obszarze gminy nadal dominowały kierunki produkcji oparte o przetwórstwo surowców lokalnych.

Nowe zakłady produkcyjne powinny być lokalizowane głównie w ośrodku obsługi gminy - wsi Piecki.

Poza ośrodkiem istnieje możliwość lokalizacji niewielkich zakładów produkcyjnych, głównie w środkowej części gminy ze względu na mniejszą wrażliwość obszaru na antropopresję.

11. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią oraz obszary osuwania się mas ziemnych.

Na obszarze gminy Piecki nie zostały zidentyfikowane tereny zagrożone powodzią. Ze względu na predyspozycje do występowania podtopień lokalizacji obiektów budowlanych należy unikać w dolinach rzecznych oraz w obniżeniach terenu.

Na terenach o skonfigurowanej rzeźbie gleby narażone są na erozję. Dla przeciwdziałania procesom erozyjnym wskazane jest zalesianie terenów (szczególnie tych o spadkach powyżej 18-20 %). Ponadto stosowanie użytków zielonych i upraw wieloletnich także osłabia procesy erozyjne gleb. Powinny one być preferowane (obok zalesiania) na terenach o spadkach 10-18 %. Na obszarze gminy Piecki tereny o takich spadkach koncentrują się głównie w jej części północnej.

Według Katalogu Osuwisk Instytutu Geologicznego Zakładu Geologii Inżynierskiej (W-wa 1971 r.) na terenie gminy Piecki zidentyfikowano tylko jedno zbocze o predyspozycjach do powstawania osuwisk - nad jeziorem Probarskim. Niemniej obszary o predyspozycjach do powstawania osuwisk mogą występować także na innych skonfigurowanych terenach, głównie na zboczach dolin rynnowych.

12. Obiekty lub obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny.

Na obszarze gminy nie udokumentowano geologicznie kopalin, których eksploatacja byłaby możliwa i opłacalna sposobem podziemnym. Wobec tego nie występują też filary ochronne złóż takich kopalin.

Na obszarze gminy występują tylko kopaliny pospolite, które eksploatuje się sposobem odkrywkowym. Obiekty wymagające wyznaczenia filarów ochronnych w złożach tych kopalin, to głównie ciągi infrastrukturalne (takie jak drogi czy linie elektroenergetyczne), zabudowania i tereny leśne. Te obiekty i obszary są - zgodnie z obowiązującym prawodawstwem – wyznaczane szczegółowo w trybie procedury na udzielanie koncesji na wydobycie poszczególnych złóż kopalin. Zgodnie z danymi Państwowego instytutu geologicznego, filar ochronny wyznaczony został dla złoża Brejdyny IV.

Obszary i tereny górnicze zostały ustanowione dla złóż kruszywa naturalnego „Brejdyny IV”, „Machary” i „Machary II”, „Brejdyny”, „Brejdyny III”, „Machary I”, „Brejdyny V”, „Brejdyny VI”, „Nawiady”.

Wydobycie kopalin ze złóż na obszarze gminy jest możliwe o ile nie stworzy kolizji z innym zagospodarowaniem danych terenów i pozostanie w zgodzie z przepisami prawa. W obecnej sytuacji prawnej dotyczy to w szczególności złóż „Brejdyny V” i „Nawiady”, „Nawiady I”, a także pozostałego pod filarem ochronnym lasu fragmentu złoża „Brejdyny II”.

Dla pokrycia niewielkiego zapotrzebowania na glinę do szkolnych celów dydaktycznych i rozwoju rękodziela ludowego, najbardziej perspektywiczne są tereny w rejonie dawnej cegielni w Szklarni.

13. Obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych oraz obowiązujące na nich ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady (Dz. U. Nr 41, poz. 412 oraz z 2002 r. Nr 113, poz. 984 i Nr 153, poz. 1271, Dz. U. z 2015 r. poz. 2120).

W granicach gminy Piecki nie występują wyżej wymienione obszary.

14. Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji ~~lub~~ rekultywacji lub remediacji, obszary zdegradowane.

~~Piecki należą do gmin, w których powierzchnia ziemi nie została w sposób istotny zdegradowana.~~

Na terenie gminy funkcjonuje obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji, o którym mowa w ustawie z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (t.j.: Dz. U. z 2018r., poz. 1398 z późn. zm.), przyjęty uchwałą Nr XXII/146/16 Rady Gminy Piecki z dnia 20 września 2016 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji Gminy Piecki (Dz. Urz. Woj. Warmińsko-Mazurskiego z 2016 r. poz.3878).

Rada Gminy Piecki nie ustanowiła prawa pierwokupu ani też zakazu wydawania decyzji o warunkach zabudowy w myśl art. 11 ust. 5 ww. ustawy o rewitalizacji, jak również nie podjęła uchwały w sprawie ustanowienia na obszarze rewitalizacji Specjalnej Strefy Rewitalizacji, o której mowa w art. 25 niniejszej ustawy.

Tereny wymagające rekultywacji związane są z terenami eksploatacji kopalin. Na obszarze gminy dotyczy to lokalnych kopalni piasku ze żwirem.

Rekultywację po eksploatacji należy prowadzić w kierunkach: rolnym, leśnym, wodnym lub łączącym wymienione, zgodnie z wymaganiami określonymi w oparciu o ustalony kierunek rekultywacji.

Na terenie gminy nie znajdują się obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji lub remediacji.

~~15. Granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych.~~ Granice terenu zamkniętego i jego strefy ochronnej, w tym stref ochronnych wynikających z decyzji lokalizacyjnych wydanych przez Komisję Planowania przy Radzie Ministrów w związku z realizacją inwestycji w zakresie obronności i bezpieczeństwa państwa

Na terenie gminy Piecki nie występują tereny zamknięte oraz ich strefy ochronne, w rozumieniu ustawy z dnia 17 maja 1989 r. nr 193, poz. 1287, z późniejszymi zmianami.

16. Uzasadnienie przyjętych rozwiązań i synteza ustaleń projektu zmiany studium

Zmiana dokumentu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Piecki realizowana była w na podstawie Uchwały Nr XXX185/21 Rady Gminy Piecki z dnia 19 kwietnia 2021 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Piecki. Jest ona kontynuacją polityki przestrzennej przyjętej w dotychczasowym dokumencie Studium i pozostaje w zgodzie z przyjętymi kierunkami zmian, jednocześnie aktualizując je i dostosowując do obecnych wymogów prawa. Granicami obszaru objętego zmianą Studium są granice działki nr 226/4 obręb Nawiady, gmina Piecki.

Zmianę studium opracowano zgodnie z przepisami Ustawy z dnia 8 marca o samorządzie gminnym (Dz. u. z 2021 r, poz. 1372) oraz z przepisami ustawy z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U z 2021r. poz. 741 z późn. zm.).

Niniejsza zmiana Studium nie spowodowała zmiany strategicznych celów rozwoju gminy, ani kierunków rozwoju gminy. W częściach tekstowych dokumentu, stanowiących załączniki nr 1 i 2, aktualizacji uległy treści nieaktualne, bądź nieobowiązujące, dostosowano również problematykę studium do wymogów ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Zmiana została dokonana w zakresie wprowadzenia do dokumentu studium udokumentowanego złoża kruszywa naturalnego Nawiady I.

Wykonując zadania własne w zakresie zagospodarowania przestrzennego, gmina powinna stosować zasadę zrównoważonego rozwoju w koegzystencji ze środowiskiem przyrodniczym i dążyć do optymalnego wykorzystania jego walorów w celu wzrostu dochodów wszystkich mieszkańców gminy.